TUDOR POPESCU

Nu ne naştem toţi la aceiaşi vârstă

Piesă în două părţi

Cuprins

PERSONAJE.....3
PARTEA I.....4
PARTEA a II-a.....36

56 – doc
19 - pdf

PERSONAJE

ŞTEFAN
DOINA
CRISTIAN
SUZANA
GOGU
STROE
MARIA

PARTEA I

O cameră într-un bloc nou. Mobilă veche, solidă: şifonier cu oglindă şi sertar jos, pat cu tăblie, de-a lungul peretelui, masă cu scaune tapisate. Un fotoliu comod. O uşi dă spre camera de baie şi bucătărie, alta, spre vestiar şi ieşire. În fund, o fereastră largă, spre balcon. Lângă ea, o jardinieră cu câtva ghivece şi flori înflorite.

Ştefan, în faţa şifonierului cu uşile deschise, face eforturi să-şi încheie nasturii pantalonilor, mult prea strimţi. Nu reuşeşte, sunt cu două palme mai mici.

În apartamentul de la etajul superior se aud copii alergând, jucându-se, ţipând. În cel din stânga, un exerciţiu enervant de vioară, al unui începător, întrerupt, din când în când, de apa care se trage la baie.

ŞTEFAN: Poftim! M-am îngrăşat ca un porc! *(Încearcă iar.)* Imposibil! *(Scoate pantalonii, îi aruncă pe pat, ia alţii din şifonier.)* Nici ăştia nu-s buni! Nu ştiu de ce ţin banii la C.E.C. N-am un costum de haine ca lumea pe mine. *(Priveşte spre tavan, unde hărmălaia creşte, probează alţi pantaloni.)* Ăştia parcă-s mai mari. *(Reuşeşte să-i încheie, dar stă ţeapăn şi caraghios.)* Parcă-s în corset! *(Se aude, prin tavan, glasul lui Gogu, care se răsteşte la copii: „George, Vlad, Sorin, vreţi să cădeţi în capu' lu' Ştefan?)* Nici să-mi trag sufletul nu pot! Mai ales dacă m-aşez. *(Se aşază, se aud două pocnituri zdravene: doi nasturi au sărit.)* Era mai frumos dacă stăteam la teatru. Mai comedie în sală decât pe scenă... *(Aruncă pantalonii sub masă.)* Am făcut burtă. Bravo mie! Pe toate le arunc! Boarfe! Cârpe de şters pe jos!

(În balcon apar Doina şi Cristian, râzând. El e îmbrăcat în salopetă, pe cap cu un basc vechi şi, în general, are un aer cam neglijent. Figură deschisă, simpatică. Ţine în mână o creangă de pom, înflorită. Vin din balconul Doinei, aflat în prelungire. Ştefan se fereşte în dreptul şifonierului, să nu fie văzul în chiloţi.)

DOINA *(privind pe fereastră):* Nene Ştefan! *(Bate în geam.)* Eşti acasă? A adus carne proaspătă. Sa-ţi iau? *(Bate.)* Eşti acasă?

CRISTIAN: S-o fi dus la nenea Gogu. Închide ochii! *(Cristian scuturã petale de flori pe faţa ei, apoi se apleacă şi-o sărută. Rămân îmbrăţişaţi.)*

ŞTEFAN: Repede rezolvă ăştia tineri problemele! Ca mâine-l aud: „Nea Ştefane, mă însor”. Şi mă cheamă direct la botez. *(Tinerii dispar din fereastră.. Ştefan probează alţi pantaloni din şifonier, îi aruncă furios jos.)* Mi-a zis cineva: nu-ţi lua, mă, haine?! Nu te duce la teatru, nu te distra?! Depinde cât e omul de deştept şi cât învaţă de la ceilalţi să trăiască. *(Probează ultimii pantaloni.)* N-am cu ce să mă-mbrac! Nu-mi mai trebuie nici o complicaţie.

(Se trânteşte în pat, cu mâinile sub cap. Deasupra, la Gogu, se aud iar copiii alergând. A rămas pe el cu o pereche de pantaloni foarte strâmţi, care stau descheiaţi la betelie. Din apartamentul din dreapta se aud mai tare exerciţiile la vioară ale începătorului Le vom asculta aproape tot timpul.

Toate celelalte zgomote sunt acoperite de glasul unui bărbat şi al unei femei, care vorbesc.)

**** Planul amintirilor***

MARIA: Nu ştii unde e strada Romană?

ŞTEFAN: Acolo. Pe cine cauţi?
MARIA: Pe nea Petcu.
ŞTEFAN: Care lucrează-n port?
MARIA: În port. La macara.
ŞTEFAN: Îţi arăt eu unde stă.
MARIA: Mă duc singură.
ŞTEFAN: Nu vrei să te-nsoţesc?
MARIA: Nu.
ŞTEFAN: Dacă nu te conduc cu, n-o să-l găseşti acasă. Sunt norocos.

(Dinspre vestibul intră Suzana, cu o plasă în mână.)

SUZANA *(furioasă):* A-nnebunit lumea asta, de tot! Nu mai are respect, nu mai are nimic! Femeie bătrână, pot să stau două ore la coadă? Şi măgaru' de măcelar râde ca prostu' şi-mi pune numai oase. „Păi, ce, vaca asta n-a avut oase?" O fi avut zece picioare, că la toată lumea pui numai ciolane. *(Lui Ştefan.)* Şi tu? Te faci că dormi? Mi-ai pus maşina de spălat? Ştii că nu pot s-o urnesc din loc.
ŞTEFAN *(nemişcat):* Am pus-o.
SUZANA: Apă are?
ŞTEFAN: Are. Doar să-i dai drumul.
SUZANA: Ce stai ca o mireasă?!
ŞTEFAN *(izbucneşte):* Îţi pare nu că n-ai motiv să mă bombăneşti? Stau cum îmi place!
SUZANA *(calm):* Aşa?
ŞTEFAN: Spune dumneata cum să stau! Aşa, turceşte, e bine? *(Stă turceşte în pat.)* Poftim!
SUZANA: Alba-lux ai luat?
ŞTEFAN: Nu.
SUZANA: Noroc că am luat eu. Eram sigură că laşi pe mine.
ŞTEFAN: Dacă tot ai luat, de ce mai întrebi?
SUZANA: Păi, asta-i, că am luat eu! De ce n-ai cumpărat

tu?

(Ştefan se trânteşte în pat, cu braţele sub cap. Suzana iese spre baie. Se aude zgomotul maşinii de spălat.)

**** Planul amintirilor***

ŞTEFAN: Nu era acasă?
MARIA: Nu.
ŞTEFAN: Dacă nu te-am condus eu. *(Râde.)* Mai vii să-l cauţi?
MARIA: Vin.
ŞTEFAN: Când?
MARIA: De ce vrei să ştii?
ŞTEFAN: Să te-aştept în capul străzii.
MARIA: Pe mine?
ŞTEFAN: Îhî. Ai mai fost o dată la nea Petcu.
MARIA *(îngrijorată):* De unde ştii? Era noapte...
ŞTEFAN: Te-am văzut!
MARIA: Cum m-ai văzut?
ŞTEFAN: Veneam acasă.
MARIA: Mai erai cu cineva?
ŞTEFAN: Ce te priveşte?
MARIA: Mă priveşte.
ŞTEFAN: Eram singur.
MARIA: Minţi!
ŞTEFAN: Eram cu un prieten. A zis...
MARIA *(repede):* Ce-a zis?
ŞTEFAN: Că eşti ca o scândură! *(Râde.)* Lui îi plac fetele solide.
MARIA: Altceva, ce-a mai zis?
ŞTEFAN: N-o să-ţi facă plăcere.
MARIA: Ce-a mai zis?
ŞTEFAN: Că eşti încrezută. Am vrut să-ţi vorbesc şi el m-a oprit. Las-o, că-i încrezută şi...
MARIA: Şi?

ŞTEFAN: Rea. Mi-a spun că i-ai dat unuia cu umbrela în cap.
MARIA: A fost obraznic.
ŞTEFAN: Şi eu sunt obraznic.
MARIA: N-am umbrela la mine. *(Râde.)*

(Din baie, Suzana vorbeşte foarte tare.)

SUZANA: Să mai cumperi Alba-lux! *(După un timp.)* Hei, n-auzi?
ŞTEFAN: Ce mai vrei?
SUZANA: Să mai cumperi Alba-lux!
ŞTEFAN: O să cumpăr!... Freacă mai bine mânecile!
SUZANA *(uluită):* Ce să faaac?!!
ŞTEFAN: Freacă mai bine gulerele şi manşetele.

(Suzana apare în uşă.)

SUZANA *(furioasă):* Mai bine ia-ţi femeie în putere, să ţină la treabă. Cât o să mai stai aşa? Până ajungi ca mine?
ŞTEFAN: Ce zic eu şi unde baţi dumneata!
SUZANA: Păi sigur, nu-ţi convine! Adevărul supără întotdeauna.
ŞTEFAN: Ce adevăr, dom'le, ce adevăr?
SUZANA: Eu mai am putere ca acum zece ani? Mai pot să scot covoarele, să le bat, colo, cu vergeaua, să le afânez? Nu vezi că s-au bătătorit de zici că-s muşama? *(Arătând pe jos.)* Uite-te, să le vezi! Le vezi?
ŞTEFAN *(furios):* Le-am văzut!
SUZANA: Întreg eşti, nu bei, nu fumezi, ai rostu' tău...
ŞTEFAN: Mulţumesc de complimente!
SUZANA: Nu mai eşti tânăr, să-ţi iei bucata de salam în geantă şi să nu mai dai pe-acasă o săptămână. *(Vioara, în vecini.)* Scârţâie şi-ăsta! Te-o fi făcut Zamfira-n căruţă, Dumnezeu s-o ierte, că prea ţi-a plăcut să umbli.

ŞTEFAN: Mi-a plăcut. Trebuia.
SUZANA: Alţii, de ce stăteau acasă?
ŞTEFAN: Fiecare cu treaba lui.
SUZANA: Şi a ta a fost, aşa, pe ducă?
ŞTEFAN: Da.
SUZANA: Halal serviciu!
ŞTEFAN: Dacă vine Gogu, spune-i că dorm. N-am chef de el. *(Deasupra se aud copiii alergând, lustra tremură, Gogu se răsteşte*, *cere linişte.)* Dacă n-o veni de-a dreptul prin tavan.
SUZANA: Nu te simţi bine?
ŞTEFAN: Dacă n-am chef de Gogu, înseamnă că sunt bolnav?
SUZANA: Atunci, de ce stai aşa fudul?... De ce stai fudul? Nu mai vorbeşti? Degeaba, că eu n-am să tac... Nu zici nimic? Nici n-am nevoie!

(Suzana iese. Ştefan izbucneşte în râs.)

ŞTEFAN *(tare, ca să audă Suzana din baie):* Mamă, ce aprigă eşti! Nu ţi-ai bătut niciodată bărbatul?
SUZANA: Dacă era ca tine, îl băteam. Nu stătea cu mine patruzeci de ani.
ŞTEFAN *(ironic):* Fericiţi!
SUZANA: Să ştii tu! Îl stimam şi-l îngrijeam. Că bărbatu' trebuie ţinut în stimă. Da' să fie bărbat la casă, nu mămăligă!

(Intră cu o boccea de rufe, pe cure o aruncă jos. Ştefan se ridică pe marginea patului.)

ŞTEFAN: Ce-a astea?
SUZANA: Rufe, ce să fie? Le spăl altă dată. Pune-le-n coş. Ţi-o fi frică să te-nsori, să nu dai de una aprigă ca mine.
ŞTEFAN *(amuzat):* Mi-o fi!
SUZANA: Să ştii tu că femeia aprigă e mai blândă şi ţine

cu omu' ei! Ţi-o fi plăcând una de-alea, „ni ni ni, puişor", şi-a dracului, de n-o-ncape pielea!
ŞTEFAN: Chiar una de-asta-mi place! De unde ştii?
SUZANA: Apăi, tu!... Scot rufele pe frânghie şi plec. Văd eu când mai am timp să trec pe-aici.

(Iese în baie şi revine imediat cu un lighean cu rufe.)

ŞTEFAN: Astea-s toate?
SUZANA: Da. Mă duc să le-ntind la uscat. Spune-i Doinei să le strângă.
ŞTEFAN: O să-i spun.
SUZANA: Dac-o văd, îi spun eu.
ŞTEFAN: Spune-i.
SUZANA: Păi sigur, s-o fac şi p-asta! Nu eşti în stare să-i spui să strângă rufele. Tot eu.
ŞTEFAN *(exasperat):* Atunci nu-i spune, că îi spun eu!
SUZANA: Îi spui? Vezi că ţi-am lăsat o bucată de friptură în cuptor, să stea caldă. Nu mai ai ficat pentru salam. La revedere!

(Iese. Ştefan se trânteşte iar în pat, preocupat de gândurile lui.)

**** Planul amintirilor***

(Se aud fluierăturile unui ţignal poliţist. Păţi de oameni care aleargă pe caldarâm.)

ŞTEFAN: Maria! Aici! Intră, repede! Ne-au pierdut urma!
MARIA: Unde suntem, Ştefane?
ŞTEFAN: La mine.
MARIA: La tine?
ŞTEFAN: Mama nu-i acasă. Ţi-a fost frică?
MARIA: De unde ştiai că aleargă după mine?

ŞTEFAN: Tremuri?
MARIA: Nu pune mâna pe mine!
ŞTEFAN: Te-am văzut fugind. M-am prins că noaptea vii mereu la nea Petcu.
MARIA: Ce-ţi pasă ţie?
ŞTEFAN: Te-am pândit, ca să te văd.
MARIA *(naiv):* De ce să mă vezi?
ŞTEFAN *(râde):* Ştiu eu? Îmi place să te văd.
MARIA: Mie, nu.
ŞTEFAN: Minţi! Fugi de mine, da' n-ai vrea. Crezi că nu-nţeleg?
MARIA: Vrei s-o păţeşti?
ŞTEFAN: N-o păţesc. Tot mai tremuri?
MARIA: Ia mâna de pe mine!
ŞTEFAN: Bine că n-ai umbrelă. Pot să te sărut, dacă vreau. Nu poţi să fugi. Afară te-aşteaptă ăia!
MARIA: Nu vrei să mă săruţi!
ŞTEFAN: Nu vreau? Ba vreau, da' nu-ndrăznesc!
MARIA: Bine că nu îndrăzneşti. *(Ţipă.)* M-ai sărutat!
ŞTEFAN: Te cred! Să scap o ocazie ca asta?
MARIA: Lasă-mă să ies!
ŞTEFAN: Sunt pe-aproape.
MARIA: Lasă-mă să ies!
ŞTEFAN: Iartă-mă! Stai! Iartă-mă! Glumeam!

(Intră Gogu, cu tablele sub braţ, şi Stroe.)

GOGU: Trebuie să fie p-aici. *(Strigă.)* Ştefane! Unde eşti, mă? Găteşti, dragă? O ajuţi pe Suzana?
STROE *(l-a văzut pe Ştefan)*: Ssst! Doarme.
GOGU *(îl vede şi el):* Nu se poate să doarmă. De două zeci de ani nu l-am văzut niciodată dormind după-masa. Dormi, mă?
STHOE: Lasă-l!
GOGU: Păi, nu-l las? Îl las. Hai să te fac o tablă, până o aven chef de noi. *(Lui Ştefan.)* N-ai, mă, chef de noi?

(Aşază tablele, încep să joace.) Tu ai mai învăţat, mă, Stroe? *(Are obiceiul de a zbate îndelung zarurile în palme.)* Sau te perfecţionez şi pe tine pe timpul meu liber, ca pe Ştefan? Se face că n-aude.

STROE *(şoptit):* Lasă-l! O fi şi el supărat.

GOGU: De ce să fie supărat?

STROE: Cred că l-a înfuriat una care s-a transferat de curând la noi. Una, Maria, de la laborator.

GOGU: Ce-i cu ea? *(Râde tare.)* L-o fi cerut de bărbat şi s-a» speriat. Să-ţi toarne Florica mea cositor!

STROE: Neobrăzată! Nici n-a intrat bine în uzină, şi nu şi nu, că s-o pun prima pe lista de două camere.

GOGU: Nu e-nscris bărbat-su?

STROE: N-are bărbat. Zice că-i vine băiatul de la şcoală şi nu poate să stea într-o cameră cu el.

GOGU: Păi şi ea, ca femeia… O fi tânără.

STROE: Ştii ce-i la două camere! Sunt oameni care muncesc la noi de ani de zile. Ea n-are nici două săptămâni. Nu şi nu, că vrea să stea de vorbă cu cineva de la sindicat. Am făcut prostia şi am dus-o la Ştefan. Ştiu eu ce i-o fi spus?!

GOGU *(deschide geamul):* L-o fi înfuriat. S-a făcut prea cald.

STROE: Toţi se gândesc numai la interesu' lor. Interesu' general nu contează.

GOGU: Hai, joacă, lasă filosofia cu interesu' general. Nu ştiu cum să te iau. Dacă-ţi aplic tactica lui Ali Kadîr, e prea drastică, te sperii; dacă-ţi aplic tactica lui Ali Tîr-Tîr, e prea blândă, şi-ţi iei nasul la purtare.

STROE: Iar începi cu Ali Kadîr şi Ali Tîr-Tîr?

(La fereastră apar Doina şi Cristian.)

DOINA: A venit nenea Ştefan? S-a adus came proaspătă.

GOGU: Lasă tu carnea şi vezi ce-i cu cafeaua aia. Ştii că el „practică" salamul de vară şi parizeru' *(Râde.)* Salam

să fie!
DOINA: Nu ştiu dacă mai e cafea.
GOGU *(lui Ştefan):* Mai ai, mă, cafea? Aş bea o cafea. Vezi tu, Doiniţo, prin cutiile alea, poate găseşti. Dacă n-are, dă o fugă la nevastă-mea şi cere-i.
DOINA *(lui Cristian):* Hai să căutăm.
GOGU *(răutăcios):* Du-te, mă, cu fata, că se rătăceşte!

(Tinerii râd şi pleacă. Gogu şi Stroe joacă table.)

STROE *(aruncă zarul):* Şase-cinci. Pune-mi sare pe coadă!
GOGU: Orice ageamiu juca aşa. *(Zbate zarurile.)* Ageamiu' crede...
S'TROE: Iar freci zarurile alea?
GOGU: Le descânt.
STROE: Dă odată! Şi, mai taci din gură!
GOGU: Păi, atunci de ce jucăm? Tablele, dacă nu le vorbeşti... *(aruncă)*... mai bine nu joci.
STROE: Mare noroc!
GOGU: Cum ştii s-arunci! Zar făcut din genunchi de... domnişoară! Trebuie să ştii să-1 ţii în palmă, să-l încălzeşti.
STROE: Te-aude Doina.
GOGU: Mai joci? Sau te-am luat prea tare? La Stambul, dacă mai joci într-o situaţie ca asta, te dă afară din oraş.
STROE *(împinge brutal cutia):* Du-te dracului, cu Stambulu' tău! *(Se plimbă, nervos.)* M-ai omorât cu Stumbulu' ăsta!

(Intră Doina, cu o tavă pe care sunt patru ceşti de cafea, urmată de Cristian.)

DOINA: Te necăjeşte, tatii?
STROE: Dacă l-or obliga cineva să tacă două ore, ar muri sufocat.

GOGU: Şi, dacă toci, ce câştigi? Omul care tace e ca mort. Sau vrei să stau şi eu fudul, ca Ştefan? *(Lui Cristian.)* Ia, mă, şi tu o cafea. Văd că a avut Doina grijă şi de tine.

CRISTIAN: Eu nu prea breu cafea.

GOGU: O fi ştiind ea de ce-ţi dă. Eşti cam mototol. Vrei să-l iuţeşti, Doiniţo!

STROE: Lasă fata-n pace! Nu ţi-e ruşine?

GOGU: Vezi cum te apără taică-tău? Lasă, mă, că ştiu ei multe. Tineretu' de azi...

(Beau cafea. Cristian soarbe cam tare şi lipsit de eleganţă, din ceaşcă.)

DOINA: Una, două, te legi de tineretul de azi.

GOGU: Din gelozie. Mi-e necaz că nu mai sunt tânăr, să mai înghesui şi eu vreo fată pe la şedinţe. Era una, Ileana... Frumoasă... Mă duceam s-aduc steagul împreună cu ea. Steagul era într-o cămăruţă, alături. *(Râde.)* Începeau ăia să strige: „Hai, mă, cu steagu'! Doar nu-l faceţi acum!"

DOINA: Şi mai zici de generaţia tânără!

GOGU: Păi, ce, eu am zis că noi am fost proşti? Uite la Ştefan, dacă n-a făcut treburile astea la timp, urmează să se îndrăgostească acum. *(Râd.)* Ce zici, mă, Ştefane? Sau poate că oi fi îndrăgostit... Eşti în călduri, şi noi habar n-avem... Te pomeneşti, Stroe, că aia care a venit la el...

(Ştefan nu mai rabdă şi sare în picioare. Tocmai atunci, Cristian a sorbit din cafea, zgomotos.)

ŞTEFAN: Ce sorbi aşa, ca un cal din găleată? Nu te-a învăţat nimeni să bei din ceaşcă? Parcă sorbi supa din lingura de lemn!

CRISTIAN: *(speriat de izbucnirea lui Ştefan):* Eu sunt de la ţară, nea Ştefane. Nu ştiu...

ŞTEFAN: Ce dacă eşti de la ţară? Toţi suntem de la ţară! Te lauzi că eşti de la ţară, şi crezi că poţi umbla oricum! De ce nu-ţi faci ghetele? Vrei să te duc eu de mână să te tund?

CRISTIAN: Nea Ştefane, da'...

ŞTEFAN: Da', ce? Da', ce? Eşti de la ţară şi poţi să sorbi din lingură şi să plescăi când mănânci? Nu te-a-nvăţat nimeni să te porţi?

CRISTIAN: Ce-ai cu mine, nea Ştefane?

ŞTEFAN: Cu tine n-am nimic. Să-nveţi să trăieşti!

(Doina fuge din cameră. Cristian stă o clipă în cumpănă şi o urmează.)

GOGU: Ce-ai, mă, cu băiatu'?

ŞTEFAN: Şi tu! Mai termină odată eu tâmpeniile tale! Vii toată ziua pe capul meu. Ca la cafenea! Ţi-am dat *local* unde să joci table, ţi-am *creat* condiţii de distracţie, ai puţin bun-simţ şi taci din gură!

(Se trânteşte în pat cu faţa la perete. Stroe, care încă de la începutul izbucnirii a sărit în picioare, iese tiptil, după ce a aşezat încet zarurile pe table. Gogu îşi priveşte lung prietenul.)

GOGU *(cu căldură):* Ce-ai, mă omule?

ŞTEFAN *[rostit):* Lasă-mă-n pace! N-am nimic!

GOGU: Ai tu ceva, dacă mă dai pe mine afară din casă.

ŞTEFAN: Vreau puţină linişte.

GOGU: Puţină linişte?! Bine, atunci te las. *(Se opreşte, aşteaptă o vorbă.)* Mă, Ştefane, eu am şapte copii. Cinci, pe lângă mine. Toată ziua e câte ceva de făcut. Du-te după lapte, du-te după pâine, stai la o coadă, trece timpul. Pe scară, mă gândesc: „Ia să trec pe la Ştefan, că e singur şi s-o fi plictisind". Dacă mă iau cu treaba şi uit, mă trimite Florica: „Vezi, mă, ce face

Ştefan, l-o fi durând ceva…”

(Sus, la el, se aud copiii. Priveşte spre tavan. Iese, agale, aşteptând un cuvânt de la Ştefan.)

ŞTEFAN: Gogule! Ai plecat?

(Gogu apare imediat. Ştefan se ridică pe marginea patului, Gogu îşi trage un scaun lângă el. Sus se aud copiii alergând.)

GOGU: Ăştia o să-ţi cadă-n cap. Să vezi ce instrucţie fac eu cu ei astă-seară!
ŞTEFAN: Mă, Gogule, am trăit eu bine până acum?
GOGU: Am bănuit eu că s-a-ntâmplat ceva. Nu se întreabă omul hodoronc-tronc, la cincizeci de ani, dacă a trăit bine sau rău.
ŞTEFAN: Trăieşti toată viaţa într-un fel şi, deodată, îţi dai seama că ar fi trebuit să fii ca toţi ceilalţi. Mă scol, îmi pun mâncarea în geantă, joc table cu tine, mă culc. În fiecare zi, la fel. Asta o fi viaţa? *(Îi arată o pereche de pantaloni.)* Poftim, n-am o pereche ca lumea. Nu pot ieşi din casă.
GOGU: Eşti prea singur, Ştefane. Pantalonii sunt un pretext. Cumpără-ţi două perechi, dacă vrei. N-ai bani?
ŞTEFAN: Şi ce, dacă am? N-am ştiut ce să fac cu ei.
GOGU: Ai vrut altceva. De ce te necăjeşti? Ţi-a plăcut ce-ai făcut? Asta e întrebarea. Credeai în ce făceai?
ŞTEFAN: Credeam. Mă ustura, da’ credeam!
GOGU: Ai fost fericit. Plecai cu geanta asta roasă după tine şi erai fericit.
ŞTEFAN: Nu mă gândeam că s-ar fi putut şi altfel.
GOGU: Pentru că erai mulţumit aşa. Fiecare avem fericirea noastră. Nu se potriveşte de la unul la altul. A mea nu seamănă cu a ta. Eu mi-am făcut datoria pe lângă nevastă; şi-am ajuns la şapte copii!

ŞTEFAN *(râde):* Mare nebun eşti!

GOGU: Am dat până acum ţării un soldat şi un impiegat de gară. Asta-i fericirea mea! Şi, mă rog, de ce ai nevoie, aşa, deodată, de nădragi noi?

ŞTEFAN: De la o vârstă, e mai bine să nu se schimbe nimic în viaţa ta. Te sperie tot ce încearcă să-ţi tulbure, cât de cât, obiceiurile. Poate că devii mai laş, nu mai ai curajul să-nfrunţi neprevăzutul.

GOGU: Mă, tu ai picat pe bec! Dragostea şi pojarul, la vârsta asta, lasă urme adânci. *(Sună cineva. S-a întunecat. Gogu aprinde lumina şi se duce să vadă cine e. Se aude în afara scenei.)* Bună seara! Pe Ştefan îl cauţi?

MARIA: Da. E acasă?

GOGU: Acasă. V-aţi transferat de curând la noi, la uzină, nu-i aşa? Poftim, poftim înăuntru.

(Intră Maria, cu o sacoşă în mână şi cu poşeta pe umăr. Gogu, în spatele ei. Ştefan, furat de gânduri, n-a auzit nimic, stă cu privirea înfiptă în pământ.)

GOGU: Ştefane, mi se pare că ai o vizită. *(Ştefan rămâne uluit. Gogu, volubil, încearcă să salveze aparenţele. Deretică prin cameră, aranjează scaunele, ascunde nişte pantaloni aruncaţi lângă pat, închide uşa şifonierului. Vorbeşte ea să umple timpul.)* Venisem să-i dau lecţia de table. Sunt profesor. Am terminat facultatea de table la Stambul. Lucrezi în laborator, nu-i aşa? *(Îi arată o pereche de pantaloni agăţaţi pe tocul uşii.)* De la pantalonii ăştia era să ne certăm. A-nceput să facă burtă şi nu-l mai încap. *(Deasupra se aud iar copiii.)* Îi auzi? Sunt copiii mei. Locuiesc în capul lui Ştefan. Ştii ce le spun? Faceţi, mă, gălăgie! Bocăniţi, că lu' nen' tu Ştefan îi plac copiii. *(Râde.)* În fiecare zi mă uit să văd, nu s-a făcut vreo gaură şi-au căzut? *(Se aude vioara, Gogu bate în perete.)* Mai taci, mă!

Odihneşte-te! Vrei s-ajungi Paganini? *(Recunoaşte.)* Vezi ce-i omu'? Dacă aleargă ai mei, tac din gură. Dară scârţiie ăsta, mă deranjează...

(Gogu continuă să deretice. Ştefan s-a dezmeticit şi adună şi el haine, căutându-le, caraghios, pe sub masă şi pe sub pat. Maria îi priveşte, amuzată.)

**** Planul amintirilor***

(Se aud zgomotele specifice unui film cu cow-boy: cai alergând, împuşcături, ţipetele indienilor, mugetul vitelor.)

MARIA: Stai cuminte!
ŞTEFAN: Ce fac?
MARIA: Uite-te la film!
ŞTEFAN: Mă uit!
MARIA: Te uiţi la mine...

(Nu mai poate, vorbi, pentru că el o sărută.)

UN GLAS: Hei! Aţi venit să vă sărutaţi? *(Împuşcături şi galop în film.)*
ŞTEFAN: Ce-ţi pasă?
UN GLAS: Nu văd.
MARIA: Mă faci dle râs!
ŞTEFAN: Ce-i pasă lui!
MARIA: Hai să mergem!
ŞTEFAN: De ce?
MARIA: O să-mi fie rubine când s-aprinde lumina.
ŞTEFAN: Păcat de film!
MARIA: Tot n-ai văzut nimic din el!

(Deasupra se aud, foarte tare, copiii lui Gogu.)

GOGU: Trebuie să dau stingerea. Altfel rămân fără nici o pernă.
MARIA: Se bat eu pernele?
GOGU: O necăjesc pe-a mai mare.
ŞTEFAN *(iese de sub masă):* Ce au cu ea?
GOGU: Au văzut-o plimbându-se de mână cu un băiat.
MARIA: Câţi ani are fata?
GOGU: Şaptesprezece. E timpu'... Noi, în familie, suntem cam iuţi. Am şapte copii. N-ai crede, nu-i aşa?
MARIA: Să-ţi trăiască!
GOGU: Ăştia mai mici, cărora nu le-a mirosit a fustă, aruncă în ea cu perne şi cântă: „Se ţineau de mână! Se ţineau de mână" ... E! Am venit, lecţia de table i-am dat-o.. Să-ţi plăteşti meditatoru', mă! *(Confidenţial, Mariei.)* Nu prinde deloc jocu' ăsta. Chestiune de glagorie. Dacă n-are omu'... n-are! Cum te naşti.
ŞTEFAN *(iritat de trăncăneala lui):* Iar te-ai uitat vorbind? Speeeeeli, toată ziua, parc-ai fi Suzana.
GOGU: Cu el nu poţi să discuţi docil probleme grave. Păcat că nu-l trimit la O.N.U. Acolo i-ar plăcea lui.
ŞTEFAN: Trei muieri nu trăncănesc cât tine.
GOGU: Ce ştii tu cât trăncăneşte o muiere? Vino să stai o zi cu nevastă-mea şi-ţi schimbi opiniile. *(Scurt.)* Mă retrag! Îmi pare bine de cunoştinţă. Noapte bună! *(Iese.)*
MARIA: Noapte bună!
ŞTEFAN: Te-a ameţit?
MARIA: E simpatic. Îmi plac oamenii deschişi.
ŞTEFAN: Suntem prieteni. De unde ai ştiut adresa mea?
MARIA: Când vrei, afli. Te-ai speriat când m-ai văzut?
ŞTEFAN: Îhî.
MARIA: Dacă atunci aş fi avut mintea de-acum, te ceream de bărbat şi gata. Când am văzut că nu vii, m-am hotărât să văd ce-i cu tine. Nu mai am orgoliul de la douăzeci de ani. Ai rămas să joci table?
ŞTEFAN: Scuză-mă că n-am venit la teatru. Mă gândeam

că m-aştepţi. De-aia am fost furios, m-am certat şi cu Gogu. N-am avut cu ce să mă îmbrac. *(Privirea Măriei cade pe grămada de haine din pat.)* Astea mi-au rămas mici.

MARIA: Dar ai vrut să vii?

ŞTEFAN: Da. N-am mai avut timp să-mi cumpăr haine şi... *(Gălăgia copiilor amuţeşte brusc.)* A dat stingerea. *(Ia o cămaşă.)* Scuză-mă! Vreau să mă schimb.

MARIA: Rămâi aici. *(Ia sacoşa.)* Mă duc eu în bucătărie.

ŞTEFAN: Acolo e şi mai jale.

(Maria trece în bucătărie. Vioara se aude iar, dar în surdină.)

MARIA *(din bucătărie):* Mamă, Doamne! Ai un halat?

ŞTEFAN: Pe uşa de la baie. Ce vrei să faci?

MARIA: Să scot puţin la lumină vasele astea.

ŞTEFAN: Lasă-le! Vine Suzana mâine. Azi a spălat rufe.

MARIA: Cine e Suzana? O femeie care-ţi face curat?

(Se aud: uşa de la baie, o cratiţă lovită, apa la robinet.)

ŞTEFAN: O babă plicticoasa, care mă bate la cap tot timpul.

(Maria revine. Pe o tavă aduce o sticlă de vin şi pahare.)

MARIA: Eşti uricios. Destupă sticla!

ŞTEFAN *(mirat):* Ai adus tu băutură?

MARIA: Am motivele mele. De-aia am ţinut să ne vedem neapărat, azi. *(Ciocnesc.)* Noroc, Ştefane! Felicitări!

ŞTEFAN *(nedumerit):* Că ne-am făcut planul?

MARIA *(râde):* Planul! Astăzi împlineşti cincizeci de ani.

ŞTEFAN *(uluit):* Azi? Da. Aşa-i!

MARIA: Eram sigură că ai uitat! La mulţi ani!

ŞTEFAN: Cum de ţi-ai amintit?
MARIA: Femeile au memoria mai hună. *(Scoate din poşetă un pachet.)* Poftim, să-ţi amintească ziua de azi.
ŞTEFAN: Mulţumesc. *(Desface pachetul: o cravată.)* E frumoasă.
MARIA: Nu ştiam ce haine ai. Am asortat-o la culoarea ochilor tăi, albaştri. Mă bucur că ai ochi frumoşi.
ŞTEFAN: De ce?
MARIA: Ochii nu îmbătrânesc niciodată. Toată viaţa o să mă uit la ei şi vor fi la fel de frumoşi. Ţie îţi plăcea părul meu. Aşa îmi spuneai atunci.
ŞTEFAN: Îmi place şi acum.
MARIA: Când o să îmbătrânesc, n-o să-ţi mai placă, pentru că o să albească.
ŞTEFAN *(râde):* O să-ţi cumperi o perucă la fel de frumoasă.
MARIA: Ce gospodină! M-am apucat de ceva şi... Mă duc să mă schimb. Să nu vii în bucătărie!
ŞTEFAN: Şi, dacă vin?
MARIA: Să nu vii!

(Iese în bucătărie. Ştefan priveşte lung după ea. Te aştepţi să calce consemnul.)

ŞTEFAN: Dacă m-aş duce, ar ţipa? *(Îţi şterge fruntea.)* Poate că n-ar ţipa. Nu prea ştii ce gândeşte cu adevărat. S-ar putea să mă socotească prost... Sau să se supere. De ce să se supere? Atunci, de ce a venit aici? Înseamnă că nu m-a uitat. M-a ţinut minte mai bine de douăzeci şi cinci de ani! Cristian n-ar sta pe gânduri... Băiat de la ţară, vorba lui! Poate că are şi el dreptate...

(Se hotărăşte brusc, face doi paşi spre uşă, dar Maria tocmai intră, îmbrăcată în halatul lui de casă. Pricepe intenţia şi se fâstâceşte. Conversaţia se lată greu.)

MARIA *(cu glas alterat):* Vrei o cafea?
ŞTEFAN: Aş bea.
MARIA: Îţi fac imediat. Stai în fotoliu şi citeşte ziarul.

(Iese în bucătărie. Vor conversa prin uşa deschisă. Ştefan se aşază în fotoliu, îşi pune ochelarii. Se aud zgomotele din bucătărie.)

ŞTEFAN *(nu poate citi):* Ai găsit ibricul?
MARIA: Da. Cafeaua unde e?
ŞTEFAN: În cutia roşie.
MARIA: Am găsit-o. Vrei să mănânci ceva? Văd aici nişte friptură. S-o încălzesc?
ŞTEFAN: Aş mânca. Ţie nu ţi-e foame?
MARIA: Am mâncat. Nu prea e cafea.
ŞTEFAN: Câtă e.
MARIA: Pot şi te-ntreb ceva? Dacă nu eşti lângă mine, am curaj.
ŞTEFAN: Întreabă-mă.
MARIA: Atunci, unde ai plecat? N-ai mai vrut să mă vezi?
ŞTEFAN: Ba da. Am plecat pentru o săptămână şi am stat şase luni. Aşa era atunci viaţa de activist.
MARIA: De ce nu mi-ai scris? Am aşteptat toată vara, şi iarna.
ŞTEFAN: Speram să scap o zi-două, să vin acasă. După şase luni, m-am gândit că a trecut prea mult timp.
MARIA: Şase luni? Te-am aşteptat un an.
ŞTEFAN: A fost nevoie de un secretar de sfat într-un raion prăpădit. Eram cel mai tânăr şi m-au trimis pe mine... vreo trei ani. Când m-am întors, nu te-am mai găsit.
MARIA: Ciudat om eşti şi tu, Ştefane! Şi eu eram prea tânără şi proastă.
ŞTEFAN: Eşti singură de mult?
MARIA: De mult.
ŞTEFAN: Ţi-a fost greu?

(Maria intră cu ceaşca de cafea, o farfurie, o bucală de friptură, tacâmuri, pe o tavă.)

MARIA: Câteodată. E greu să creşti singură un băiat.
ŞTEFAN *(îşi scoate ochelarii):* Unde e băiatul?
MARIA: Lasă-i! Îţi stă bine cu ochelari.
ŞTEFAN: Îi port numai când citesc. Ce face băiatul?
MARIA: A venit acasă. A terminat şcoala.
ŞTEFAN: Ce scoală?
MARIA *(ezită):* Liceul industrial. A stat la bunici.
ŞTEFAN: Ce meserie a învăţat?
MARIA: Strungar.
ŞTEFAN: Foarte bine. Îl aduc în echipa mea. Vrei să se angajeze*?*
MARIA: Da… am şi vorbit la direcţie. Te rog să-l ajuţi.
ŞTEFAN: Nimic mai simplu. Mă bucur că s-a nimerit aşa.
MARIA *(caută un loc să se aşeze):* Ai la îndemână un şerveţel?
ŞTEFAN: Cred că în sertarul de jos al şifonierului.
MARIA *(lasă tava pe masă şi caută în sertar):* Am găsit… *(Scoate o cutie de pantofi.)* Ce de fotografii! Pot să mă uit?
ŞTEFAN: Sunt vechi. *(Maria întinde şerveţelul în faţa lui, aşază cafeaua şi friptura, apoi răscoleşte în cutia cu fotografii)* Noroc!
MARIA: Noroc! *(Beau. Ştefan mănâncă.)* Ce tânăr eşti aici! Cine e cu tine?
ŞTEFAN *(îşi pune ochelarii, se uită, râde):* O să-l cunoşti. Poate mergem pe la el, să bem un vin bun.
MARIA: Sunteţi rude?
ŞTEFAN: L-am cunoscut la colectivizare. De câte ori îl căutam, ziua-noaptea, nu era acasă. Într-o zi, m-am înfuriat şi m-am aşezat lângă un cuptor de pâine, să-l aştept. De la un timp, mi s-a părut că aud dinăuntru o răsuflare grea. Mă uit, şi în cuptor, el; abia-şi trăgea

sufletul. „Ce faci, mă, omule, acolo, te-ai pus la copt?”

MARIA *(râde din toată inima):* S-a înscris?

ŞTEFAN: M-am pus cu lămuritul pe el şi s-a-nscris. Amintiri.

MARIA: Ştiu că ai!

ŞTEFAN *(pe gânduri):* Şi mai aşa, şi mai aşa. Ăştia, care am fost activişti, cândva, avem pieptul plin de amintiri.

MARIA *(altă fotografie):* Aici eraţi în excursie?

ŞTEFAN: Ce excursie?! Eram la Salva-Vişeu. Uite, ăsta înaltul... Un tip extraordinar. Avea darul vorbitului. Parcă turna foc în noi. Toate fetele erau îndrăgostite de el. Cine ştie pe unde-o mai fi! A trecut un cablu şi i-a retezat amândouă picioarele, de sub genunchi. Într-un timp am auzit că era portar la o întreprindere.

MARIA: Doamne, Ştefane, multe ai mai făcut! Ce sunt astea?

ŞTEFAN: Care?

MARIA: Astea. Plicurile astea. *(Scoate un teanc de plicuri, legate cu o aţă.)* E scris numele meu!... Pot să citesc? De ce sunt aici? *(Citeşte o scrisoare.)* „Drugă Maria... Toi îmi propun să vin acasă, dar nu mai reuşesc. Mă scol în zori şi nu stau o clipă. Aseară, când mă înapoiam acasă, s-au luat unii după mine, să mă bată. Dacă nu aveam revolverul, să trag în aer, o păţeam”. *(Deschide altă scrisoare, citeşte.)* „Astăzi am uitat să mănânc. Am deschiaburit tot satul. Numai de-aş putea vreodată să uit ce-am văzut... Trebuie să respectăm întocmai toate instrucţiunile. Cu o mână ţin tocul şi cu alta o bucată de mămăligă prăjită pe plită. Mi-a dat-o gazda, o bătrână cumsecade”.

ŞTEFAN: Îşi pierduse băiatul pe front şi, de dorul lui, mă îngrijea pe mine. În fiecare seară găseam feliile de mămăligă calde. Le ungeam cu untură şi mâncam. Era sărăcie mare.

MARIA *(citeşte altă scrisoare):* „Dragă Maria, ţi-am scris atâtea scrisori cu tot felul de necazuri... Nu ţi-am spus

niciodată că mi-e dor de tine. S-au împlinit patru luni de când am plecat de-acasă. Visez uneori să mergem împreună la cinema sau la dans. Dacă nu sunt, cumva, prea bătrân, de-acum, pentru dans. Am trecut prin atâtea, cât pentru şapte vieţi".

(Vine în spatele lui, îl îmbrăţişează.)

ŞTEFAN: Nu ştiu cum de-au rămas uitate în cutia asta.
MARIA: Aşa a fost, s-ajungă la destinatar.
ŞTEFAN *(încearcă să glumească):* Am citit în ziar că o scrisoare a făcut pe drum o sută de ani...
MARIA: Au întârziat şi astea destul! Pentru mine, au trecut o sută de ani.

(Cu un gest neprevăzut, Ştefan îi cuprinde genunchii în braţe şi o ridică deasupra capului. O priveşte şi izbucneşte într-un hohot de râs bărbătesc. Îi dă drumul încet, ea alunecă de-a lungul lui, şi, când ajung faţă-n faţă, se înlănţuie într-un sărut pătimaş.

Maria se desprinde de el, îşi şterge fata cu palma, să se limpezească. Ştefan dă drumul aparatului de radio. Se transmite un tango.)

ŞTEFAN: Noroc. Maria! Vreau să bem!
MARIA: Noroc, Ştefane!
ŞTEFAN: Trebuie să-l bei tot.
MARIA: Mă îmbăt.
ŞTEFAN: Trebuie să te-mbeţi şi tu o data. Bea! Te rog! Aşa. Te simţi bine?
MARIA: Prea bine. Mă tem că o să mă-nvăţ răsfăţată. Mi se învârteşte capul.
ŞTEFAN *(râde):* În ce parte? *(O priveşte atent.)* Nu-i nici un pericol. Se-nvârteşte încet. Uite-te la al meu. Vezi cum se-nvârteşte?
MARIA: Nu.

ŞTEFAN: Pentru că se-nvârteşte prea repede. Când se-nvârteşte prea repede, parcă stă. Dacă ar avea o elice, aş zbura în tavan. Dansezi?

MARIA: Crezi că mai ştiu?

(Dansează. Ştefan dansează cam de „modă veche”, dar cu oarecare eleganţă şi cu simţul ritmului. Radioul se aude nefiresc de tare, pentru cât obişnuieşte Ştefan. În balcon apare Doina, în pijama, curioasă să vadă ce se întâmplă. Îi vede pe cei doi dansând pierduţi şi, un timp, nu are puterea să plece...)

ŞTEFAN *(şoptit, pătimaş):* Merită s-aştepţi o clipă ca asta! S-aştepţi şi să crezi că trebuie să vină, inevitabil, ca şi moartea. Şi, dacă ai apucat s-o trăieşti, poţi să mori liniştit. *(O sărută discret, ca o părere. Ea simte sărutul şi îl strânge în braţe.)* Am irosit douăzeci şi cinci de ani. M-am gândit de multe ori la tine. N-am apucat să-ţi spun cât mi-eşti de dragă.

MARIA: Ai fost tot timpul singur?

ŞTEFAN: Da. M-am deprins să vorbesc cu mine, când sunt acasă. *(Amuzându-se.)* Zic: „Ia să fac cu patul şi să mă culc” sau „Ar trebui să mai cumpăr şi altceva de mâncare”. Şi, a doua zi, din obişnuinţă, cumpăr tot salam, şi băieţii râd de mine. Mi-e lene să deschid gura. Vânzătorul ştie ce să-mi servească doar când mă vede... *(Se termină melodia. Dansând, Maria a călcat pe o pereche de pantaloni. Îi ridică.)* I-am aruncat! Din tot teancul acesta, nici unii nu-s buni pe mine. Aşa stau, căscaţi. *(Maria râde.)* O să-mi pun brâu.

MARIA: Mi-ai dat să beau şi râd cu o proastă. Sunt ameţită.

ŞTEFAN: Şi eu.

MARIA: Tu n-ai băut mult. *(Ia de pe masă o carte şi îşi face vânt.)* M-am încălzit. Ce carte e asta? „Versuri de dragoste”. A cui e?

ŞTEFAN: Cred că a Doinei.
MARIA: Cine e Doina?
ŞTEFAN: Fata lui Stroe. Cel care te-a adus la mine.
MARIA: Un tip cum posac.
ŞTEFAN: Da' nu-i rău!
MARIA: Credeam că e cartea ta.
ŞTEFAN: Nu ştiu nicio poezie de dragoste. Mi-ar fi plăcut să-ţi recit o poezie frumoasă. Cum îi citeşte Cristian, Doinei. Şi să mă plimb cu tine de mână, ca ei, şi să te sărut în parc. Vezi, Maria, ce repede se schimbă omul? De ce mă priveşti aşa?
MARIA *(grav):* Ce frumos eşti tu, Ştefane!
ŞTEFAN: Da?!!
MARIA: Sunt prea bătrână pentru tine!
ŞTEFAN *(râde):* Sunt frumos! *(Strigă.)* Sunt cel mai frumos bărbat!
MARIA: Ştefane! Dacă te-aude cineva?
ŞTEFAN: Şi ce, dacă m-aude? Până acum m-a auzit cineva? I-a păsat cuiva de mine? Să nu-i pese nici acum.

(O nouă melodie. Dansează iar. Maria dansează cu capul rezemat de pieptul lui Ştefan. Amândoi sunt furaţi de gânduri.)

**** Planul amintirilor***

MARIA: Ai fost?
ŞTEFAN: Da.
MARIA: O ţi-a spus?
ŞTEFAN: O să leşini.
MARIA: Nu mă mai fierbe. Ce ţi-a spus?
ŞTEFAN: Nu mai lucrez în fabrică.
MARIA: Activist? O să fii activist?
ŞTEFAN: A zis că sunt combativ, că am spirit revoluţionar.
MARIA: Combativ?

ŞTEFAN: Curajos. A zis că activistul trece prin multe, trebuie să fie curajos.
MARIA: Eşti curajos?
ŞTEFAN: Dacă vrei, te sărut în mijlocul străzii.
MARIA: Ăsta-i curaj?
ŞTEFAN: Ce e?
MARIA: Indecenţă.
ŞTEFAN: Atunci… am curajul să fiu indecent. *(O sărută.)*
MARIA: Eşti nebun? Aici, în faţa Judeţenei?
ŞTEFAN: Ce dacă? Sunt un tânăr îndrăgostit. Dacă vrei, pot să strig, s-audă toată Judeţeana.
MARIA: O să laşi o impresie foarte bună.
ŞTEFAN *(strigă)*: Sunt îndrăgostit! O iubesc pe tovarăşa Maria. Are optsprezece ani. Şi e slabă ca o scândură. Hei, unde fugi?
MARIA *(mai de departe):* Dacă nu eşti serios, la revedere! Nu mă fac de râs.
ŞTEFAN: Păi, activiştii n-au dreptul să iubească? Nu sunt oameni, ca toţi ceilalţi? *(Maria fuge.)* la uite, ce fuge! Hei, nu alerga, că te ia vântul!

(Maria îl strânge în braţe. Se opresc din dans. Cuvintele ei sunt, evident, un răspuns la ceea ce s-a auzit.)

MARIA: Erai un nebun!
ŞTEFAN: Eram tânăr.
MARIA: Tânăr şi nebun. Numai suflet. Nu-ţi păsa de nimeni!
ŞTEFAN: Încă nu văzusem multe.
MARIA: Aveai un fel al tău de a râde…
ŞTEFAN: Cum?
MARIA: Tare şi gâlgâit.
ŞTEFAN: Cum gâlgâit?
MARIA: Ca atunci când bei din sticlă.
ŞTEFAN: Râs din sticlă?

(Râd. La radio se transmite muzică populară. Au aşteptat, îmbrăţişaţi, dansul următor, acum se desprind. Ea îi ia mâna şi îi mărturiseşte cu o gravitate pe care el n-o înţelege.)

MARIA: Ştefane, sunt cea mai fericită femeie din lume! Mi-e frică!

ŞTEFAN: De cine? Stai în braţele mele, să te apăr. *(Ea se lipeşte, fericită, de pieptul lui.)* A meritat s-aştept o jumătate de viaţă noaptea asta!... Bine că n-am îmbătrânit de tot, fără s-o trăiesc! Citeam prin cărţi şi nu puteam să-mi imaginez. Acum pot să înţeleg şi patima, şi gelozia, şi sacrificiul pentru bucuria asta mare, pe care sufletul nostru o culege atât de rar.

MARIA: Ştefane, îmi vine să plâng. Ce proaste suntem noi, femeile! *(Se desprinde de el.)* Ştefane, ţi-a fost vreodată dor de mine? Să nu mă minţi!

ŞTEFAN: Mi-a fost. De multe ori.

MARIA: Nu mă minţi?

(Ştefan se duce la fereastră, rupe o floare.)

ŞTEFAN: Stai cu faţa-n sus! *(Îi scutură petale pe faţă. Scena o aminteşte pe cea dintre Doina şi Cristian. Ca şi tânărul, Ştefan se apleacă, o sărută. Strigă.)* Doinaaa! Cristiannnn!

MARIA *(speriată):* Ştefane! Sperii lumea!

ŞTEFAN: Care lume?

MARIA: Se-aude la Gogu.

ŞTEFAN: Nu mai e nimeni! Suntem singuri în tot universul. Cum poţi să crezi că mai există cineva? Clipa asta aş vrea s-o trăiesc cu încetinitorul, să mi se pară fără sfârşit...

MARIA *(cu capul rezemat de umărul lui):* Ştefane, îţi sunt foarte recunoscătoare. Ţi-aş săruta mâna, dacă nu mi-ar fi ruşine. Cum pot unele femei să uite o clipă

frumoasă dăruită de un bărbat? Eu n-aş putea s-o uit. Dacă m-ai omorî, te-aş privi în faţă şi ţi-aş spune: „Prostule, tot n-am să uit, tot n-am să te urăsc!”

ŞTEFAN *(uimit de patima din glasul ei):* Maria!

MARIA *(se reculege):* Nu te supăra pe mine. Asta e noaptea vieţii mele!

(În uşă apare Gogu, în cămaşă de noapte peste pantaloni şi papuci. Cum stau, Maria pare că-l susţine pe Ştefan.)

GOGU *(îngrijorat):* Ce-ai, mă, ţi-e rău?

(Cei doi tresar, apoi izbucnesc într-un lung hohot de râs. Gogu se lămureşte că nu e nimic rău.)

ŞTEFAN *(imitându-l, râzând):* Ce-ai, mă, ţi-e rău?

GOGU: Era gata s-aţipesc, când am auzit un strigăt.

ŞTEFAN: Ce strigam?

GOGU: Doina! Cristian! Nevastă-mea zice: „Du-te, vezi ce-i cu Ştefan!” *(Cei doi continuă să râdă.)* Bine, râdeţi. Am înţeles. Nu sunt fată proastă. Pricep dintr-o privire. Ştiu şi ce lipseşte.

(Dispare din cameră.)

ŞTEFAN: Gogule! Stai, mă! Stai cu noi.

MARIA: L-ai speriat. Bine că n-a venit cu tot blocul.

ŞTEFAN *(ca în tinereţe):* Vrei să chem tot blocul?

MARIA: Fii cuminte*! (Îi astupă gura.)* Mă faci de râs!

ŞTEFAN: Mi-ai mai spus asta. Ştii când? Ştii?

MARIA: Ştiu! Atunci, în faţa Judeţenei.

ŞTEFAN: N-ai uitat?

MARIA: Mi-am amintit adineauri. Când dansam.

ŞTEFAN: Şi eu. *(Bucuros.)* Ne gândeam la acelaşi lucru.

MARIA: Te porţi ca atunci. De ce spun ăştia că eşti ursuz?

ŞTEFAN: Cine zice?
MARIA: Oamenii. Că îţi tună şi-ţi fulgeră!
ŞTEFAN: Aşa e. N-am mai râs de câţiva ani.
MARIA: Tu?
ŞTEFAN: Poate, de-atunci, de când am plecat pe teren. Tot ce-am trăit, tot ce-a trebuit să fac, nu mai era de râs. Am rămas aşa. Erau de făcut lucruri grele. Unele dintre ele, împotriva inimii! Nu mai râdea nimeni...

(În uşă apare Gogu, cu două sticle de vin în braţe.)

GOGU: Gata! *(Arată sticla.)* A priceput fata ce lipseşte?
ŞTEFAN: De la M.A.T.?
GOGU: Aiurea! Doar eticheta. De la soacră-mea. Natural! *(Toarnă.)* Hai noroc! Merită.
ŞTEFAN: Noroc, Gogule!
MARIA: Noroc, Ştefane! La mulţi ani!
GOGU: Mulţi ani, de ce?
MARIA: Azi împlineşte cincizeci de ani.
GOGU: E şi-ăsta un mut! Zgârcitule! N-ai vrut să dai de băut. *(Râd.)* N-ai şi tu o bucăţii de salam, prin frigider? Asta-i mâncarea lui de bază. *(Ia o servietă veche, roasă, şi dă o mică reprezentaţie comică.)* Vezi servieta asta? A făcut colectivizarea, naţionalizarea, două stabilizări şi industrializarea. *(Râd.)* Cum ridică un deget, vânzătorul ştie: salam de vară. Ridică două: salam de iarnă. O zi — una, o zi — alta, pentru variaţie. Pune, mă, şi tu pe masă o bucăţică de parizer. De ziua lui, adică lux.

(Râd zgomotos. Pe terasă apar, curioşi, intrigaţi, Stroe şi Doina. Când îi văd, cei trei izbucnesc şi mai tare în râs.)

GOGU *(arătându-l pe Stroe):* Ia uite şi la ăsta! Doarme în pijama. *(Râd.)* Unde ţi-e, mă, salopeta? Apari aşa în faţa unei doamne?

(Doina râde, Stroe, lipsit de umor, asistă sobru la hohotele lor.)

MARIA: Luaţi loc!
GOGU: Vă cunoaşteţi, nu-i aşa?
STROE: Ne cunoaştem. Tovarăşa care cere două camere.
GOGU: Ea e. *(Măriei.)* Dacă vrei să te treacă pe lista de două camere, fă-ne câte o cafea!
STROE *(nefiresc de sobru):* Nu beau la ora asta.
GOGU: Lasă, mă, să nu dormi! *(Măriei.)* Şi două pahare: pentru domnişoara şi gravul ei lată.
DOINA: Fac eu cafeaua.
GOGU: Las-o pe tovarăşa! Face mai de mult şi iese mai gustoasă.

(Râd. Maria trece în bucătărie.)

ŞTEFAN: Stai jos!
GOGU: Tot banii ăia-i dai! Ce eşti, mă, aşa umflat? Te-ai supărat că te-am trezit din somn?
STROE: Nu e vorba de somn.
GOGU: Da' ce? Spune, s-auzim şi noi.
STROE *(arată spre bucătărie):* Cu tovarăşa…
GOGU: Ce-i cu ea?
STROE: Nu e aşa simplu.
GOGU: Lasă, mă, nu discutăm acum lista de locuinţe.
STROE: Nu e vorba de asta. *(Lui Ştefan.)* Mă, Ştefane, ne cunoaştem de mult. Văd că… Să nu se-nnoade pe-aici. Tu eşti singur…
GOGU *(i-a pierit râsul):* Ce dracului vrei?
STROE: Femeile sunt abile. Şi la mine… A venit, a plâns, că-i vine băiatul de la şcoală…
GOGU: Vine.
STROE: M-am interesat. M-am întâlnit cu un cunoscut comun. Nu vine de la şcoala.

ŞTEFAN: De unde vine?
STROE: De la corecţie. De la şcoala de corecţie. *(Tăcere.)*
GOGU: Mă, Stroe, tu cauţi omul şi-n fund.
STROE: Vine, gata, poftim casa?! Trebuia să mă interesez...
ŞTEFAN: Şi, ce-ai aflat?
GOGU: Lasă, mă, Ştefane! Gura lumii!
ŞTEFAN: Ce-ai aflat?
STROE: Femeia, cum să spun... Copilul îl are din flori. N-a fost măritată niciodată. Îţi dai seama ce educaţie a dat copilului, dacă a ajuns pe-acolo... Tu, Ştefane, ca bărbatul singur... Te ambalezi. După ce aştepţi de atâţia ani, meriţi o femeie serioasă.
GOGU: Asta, ce-are?
STROE *(enervat):* Are! Nu voiam să-i spun toate odată. Are un băiat mai mare, fugit în străinătate.
DOINA: Tata! De ce-i spui toate astea?
STROE: Ştefan nu e un oarecare. În uzină are reputaţia lui! Cel care mi-a spus... *(Confidenţial.)* Cred că a fost încurcat cu ea. Adică, ce, cred, că mi-a şi recunoscut. S-au despărţit pentru că ea s-a legat de şeful lui. Scandal mare şi cu ăla... O viaţă cam... E bine să ştii.
DOINA *(izbucneşte):* Tată! Eşti rău! Eşti foarte rău!

(Fuge acasă prin balcon.)

STROE: Adică, să nu-ţi spun? Ce fel de prieteni...
GOGU: Nu ştiu de ce, mă, Stroe, da' tu şi când ai dreptate, scoţi omu' din sărite.
STROE *(supărat):* Prost, eu, că nu tac! Nu e bine să-ţi pese de alţii. Ţi-ar plăcea s-ajungă pe mâna oricui? Un bărbat singur, ca el, pică într-o clipă. Să ştie, până nu-i prea târziu.
GOGU: Acum ştie. L-ai făcut fericit! Mulţi se-ngrijesc de fericirea noastră. Omul ar fi mai fericit, dacă nu s-ar îngriji toată lumea, şi în orice clipă, de fericirea lui!

STROE: Eu mi-am făcut datoria de prieten. Şi, dacă eşti nemulţumit, nu te mai plictisesc.

(Pleacă prin balcon. Cei doi rămân tăcuţi până în momentul în care revine Maria cu cafelele.)

MARIA: Unde sunt?
GOGU: Au plecat să se-mbrace. L-am luat peste picior. S-a supărat. Şi eu sunt cam neglijent.
MARIA: Rămâi aşa.
GOGU: M-am cam lungit cu vorba. Stăm, râdem şi mâine-dimineaţă ne în legitimaţia la poartă.
MARIA *(lui Ştefan):* Spune-i să mai rămână. Ne simţeam atât de bine...
ŞTEFAN *(formal):* Mai rămâi. Dă-mi o ţigară.
GOGU: Acum, când lumea se lasă de fumat, tu te-apuci?
ŞTEFAN *(iritat):* Ţi-am cerut o ţigară şi tu îmi dai un discurs. Aşa sunt eu, pe dos, nu ştii?!

(Gogu îi dă o ţigară. Ştefan o aprinde, tuşeşte.)

GOGU: Ei, mai sunt zile. Ne mai vedem. Noapte bună! *(Glumeşte fals.)* Nu beţi tot vinul, că... Noapte bună!

(Pleacă. Maria îl priveşte, nedumerită, pe Ştefan. Simte că s-a petrecut ceva.)

MARIA: Mai bei?
ŞTEFAN: Beau!
MARIA *(toarnă, ciocnesc)*: Noroc!
ŞTEFAN: Noroc! *(Bea tot paharul.)*
MARIA *(ca să spună ceva):* Ţi-a fost sete.
ŞTEFAN: Când vine băiatul?
MARIA: Îl aştept.
ŞTEFAN: De ce l-ai trimis să-nveţe în alt oraş?
MARIA: A... a stat la bunici. L-au ţinut la ei. Nu dei

cafeaua? Se răceşte.
ŞTEFAN: A-nvăţat bine? Eşti mulţumită de el?
MARIA: Da, bine. Sunt mulţumită. Are dreptate Gogu, s-a făcut târziu. E timpul să plec!
ŞTEFAN *(fără voie. Din ce în ce mai inchizitorial)*. A terminat liceul industrial?
MARIA *(încurcată):* Liceul industrial. Bea cafeaua!
ŞTEFAN: Nu beau. De ce-ai făcut un singur copil?
MARIA: Atât am avut.
ŞTEFAN: Măcar doi... Ţi-ar fi plăcut să ai doi?
MARIA: Fiecare, câţi are. S-a întâmplat ceva?
ŞTEFAN: Ce să se-ntâmple?
MARIA: Erai mai bine dispus.
ŞTEFAN: Cât ai fost în bucătărie, m-au luat gândurile. L-am prins azi pe Victor cu minciuna. Îl cunoşti?
MARIA: Un băiat tânăr...
ŞTEFAN *(răstit):* Şi, eu nu suport minciuna!
MARIA: Nu fi şi tu prea aspru.
ŞTEFAN: De ce să nu fiu aspru? Eu cred în el şi deodată aflu că-mi înşeală buna-credinţă.
MARIA: Cine ştie de ce te-a minţit? Viaţa e complicată. Poţi să ştii ce s-a-ntâmplat?
ŞTEFAN: Viaţa complicată justifică orice?! Poţi să minţi, poţi să furi! Viaţa e complicată! Dacă eşti corect, spui adevărul chiar dacă viaţa complicată te constrânge să minţi... *(Sentenţios.)* Sau minţi pentru că aşa ţi-e firea!

(Tăcere. Maria îşi caută repede poşeta.)

MARIA: Trebuie să plec! E târziu. *(El se ridică.)* Nu! Te rog! Nu vreau să mă conduci. Mi-a plăcut gândul că te caut. Îmi place să plec singură. Te rog! Noapte bună!
ŞTEFAN *(incapabil să aibă un gest tandru):* Noapte bună!

(Maria iese repede. Ştefan priveşte după ea. Apoi te trânteşte în pat, furios.)

---- CORTINA ----

PARTEA a II-a

Acelaşi decor.

Ştefan stă pe marginea patului. Suzana mituri. În tavan bate Gogu. În apartamentul din dreapta se aude acelaşi exerciţiu monoton şi enervant, de vioară.

ŞTEFAN: I s-a făcut iar de table. Poţi să-i spargi şi capul, dacă joci table cu el, te iartă.
SUZANA: Îţi pare rău?
ŞTEFAN: Mi-o fi parând bine.
SUZANA *(măturând):* Ridică picioarele! Dacă te mătur, nu te mai însori. Doamne fereşte!
ŞTEFAN: Dă mai încet. Nu vezi ce praf ridici?

(Suzana te opreşte puţin din măturat, enervată de vioară.)

SUZANA: Asta nu mai învaţă şi altceva? De când îl ştiu, tot scârţa-scârţa.
ŞTEFAN: Vine şi miros de mâncare. Parcă găteşte cu seu.
SUZANA: Zicea Gogu ceva... E adevărat?
ŞTEFAN: Ce mai zicea? Mereu zice el câte ceva.
SUZANA: Păi, despre o femeie.
ŞTEFAN: Prostii de-ale lui Gogu! Dumneata ai fi în stare să mă vinzi şi pe-o ceapă degerată, numai să scapi de mine.
SUZANA: Treci la masă! Nu vezi că vreau să matur?

(Ştefan te aşază la mată.) Am auzit că e femeie la locul ei.

ŞTEFAN: Ai şi auzit! Repede auzi dumneata. Nu mă fac eu de râs, acum, la bătrâneţe. Nu-i vorba despre nici o femeie.

SUZANA: Degeaba faci pe misteriosu'

ŞTEFAN: Ce mister?

SUZANA: Păi, eu nu văd urme prin casă? Cine-a spălat tacâmurile? Tu nu le freci cu „Vim".

ŞTEFAN: Toate le vezi! Dacă aveau la miliţie unu' ca tine, băga spaima-n hoţi!

(Undeva se aude un copil foarte mic plângând. Ar fi imposibil să localizezi unde. Cineva nervos bate în ţeava caloriferului, probabil, ca să nu mai plângă copilul.)

SUZANA: Nu sunt mari camerele astea, da' parcă locuieşti la un loc cu tot blocu'. Nu te plictiseşti.

ŞTEFAN: Iar a mai născut una.

SUZANA: La zece.

ŞTEFAN: Şi se-aude până aici?

SUZANA: Pe răsuflătoarea dle la baie. *(Se aud bătăi în tavan.)* Răspunde-i omului!

ŞTEFAN: Şi, dacă nu vreau? Doina e acasă?

SUZANA: Acasă.

ŞTEFAN *(bate în peretele din stânga):* Doiniţo! Doiniţo!

(Doina apare în balcon. Fereastra e deschisă.)

DOINA: M-ai chemat?

ŞTEFAN: Vrei să-mi faci o cafea?

DOINA: Îţi fac.

(Doina pleacă de la fereastra. Gogu bate iar. Furios, Ştefan ia mătura şi bate cu coada în tavan.)

SUZANA: Cafea, la ora asta?
ŞTEFAN: Da, la ora asta. Dumneata ai întotdeauna ceva de spus.
SUZANA: N-o să dormi.
ŞTEFAN: Poate că nu vreau să dorm.
ŞUZANA: Şi, ce să faci? Să te gândeşti?
ŞTEFAN: Să mă gândesc. Ce e rău în asta?
SUZANA: La ce să te gândeşti?
ŞTEFAN: La lumea asta mare!
ŞUZANA *(aranjează florile):* La toate te gândeşti, numai la ce trebuie, nu! Mai bine te-ai gândi la ce trebuie.
ŞTEFAN *(enervat):* Faci ce faci, tot acolo ajungi! Altceva, nu mai ştii! O ţii una şi bună.
SUZANA: O ţin, pentru că am auzit că e femeie de treabă, potrivită pentru line, are copil de crescut. Am auzit…
ŞTEFAN *(explodând):* Iar ai auzit? Mereu auzi câte ceva de la farfaraua asta de Gogu! Ce vrei dumneata de la mine? Spune-mi şi mie: ce vrei? Ca să ştiu.
SUZANA: Să nu mai fii singur. Asta vreau.
ŞTEFAN *(amar)*: Aşa mi-e dat mie, să rămân singur. Acuma, ştii? Vin o fire păcătoasă. Nu stă nici o femeie lângă mine.
SUZANA *(oftează):* O să ajungi bătrân şi n-o să aibă cine să-ţi deschidă uşa. Să vezi ce bine e!
ŞTEFAN: Daca asta e soarta mea!
SUZANA: Eu nu ştiu cum vrei să fie femeia aia potrivită pentru tine.
ŞTEFAN: Sinceră. Mai întâi, sinceră.
SUZANA: Păi, toate femeile sunt mincinoase? Poate, le vezi tu aşa. Gogu zicea că asta e femeie cu scaun la cap, că o cunoşti de mult. Ce mai arc? *(Ştefan tace.)* Ce mai are?

(Ştefan tace. Doina vine cu cafeaua.)

DOINA: N-am făcut-o prea tare.

ŞTEFAN: Uite cine o să aibă grijă de mine! O să mă-ngrijeşti, Doiniţo, când o să fiu bătrân? Până atunci, învăţ să mă joc cu copiii.
SUZANA: Să ai copiii tăi.
ŞTEFAN *(ironic):* Te cred! Am tot timpul să-i fac. Tânăr sunt, viaţa e înaintea mea! Întreab-o şi pe Doina ce părere are despre asta.
DOINA: Nene Ştefan! Iartă-l pe tata!
ŞTEFAN: Mi-a spus ce ştia.
DOINA: Niciodată nu te-am văzut aşa, ca atunci când erai cu ea.
ŞTEFAN: Cum eram?
DOINA: Îţi luceau ochii. Spun o prostie: semănai cu Cristian.
ŞTEFAN: Tineri, amândoi.
DOINA: De ce râzi? Parcă atunci te vedeam prima dată. Râdeai, cum să-ţi spun, râdeai cu toată fiinţa.
ŞTEFAN: Prosteşte!

(Doina pleacă supărată.)

SUZANA: Ar face bine să se mărite mai repede. O să-i spun eu verde-n faţă lu' Cristian: ce ai de gând, băiatule? Vreau s-o mărit!
ŞTEFAN: Unu, doi, o aranjezi şi pe ea! Mai bine deschideai o agenţie de măritiş, că altceva n-ai în cap.

(În vestiar se aude Gogu agitând cutia de table.)

GOGU *(afară):* A sosit meditatorul! Profesorul, dragă!

(Ostentativ, Ştefan se lungeşte pe pat. Intră GOGU.)

GOGU: Văd că ţi-ai făcut cafeluţa. Babo, pune şi mie de-o cafea, că am sosit la lecţie.
SUZANA: Da' ce. Am îmbătrânit la uşa ta?

GOGU: Atâta îmi mai trebuia. M-aruncam de la etaj.
SUZANA: Te-aruncam eu!

(Iese, supărată, în bucătărie. Gogu râde cu poftă.)

GOGU *(strigă prin uşă):* Să n-o faci prea dulce. Numai o linguriţă de zahăr.
SUZANA *(din bucătărie):* Altceva nu mai comanzi?
GOGU: Mă, nu ştiu ce-ai face tu fără baba asta. Mare plictiseală ar fi la tine! Hai, treci la masă! Răzbună-te! D-aia are omul prieteni, să-l tragă de mânecă, dacă o ia razna.
ŞTEFAN: N-am chef s-o luam de la cap. Parcă eşti Suzana. Capitolul ăsta l-am încheiat.
GOGU: Bravo, mă! Uite la el, ce modern! Şi, eu, care te credeam de modă veche...
ŞTEFAN: Modă veche, modă nouă...
GOGU: Modă nouă! Suflet cu robinet! Vrei să-l deschizi, îl deschizi, vrei să-l închizi, îl închizi. Sentimente la comandă.
ŞTEFAN *(râde):* Du-te dracului, cu robinetele tale.
GOGU: Păi, nu-i aşa? Apă caldă, apă rece! Poc, poc! Asta se cheamă luciditate, mă! Înainte, omul când se despărţea de-o iubită, suferea, ofta, plângea. Acum devine lucid. Adică, e ruşine să mai oftezi după cineva.
ŞTEFAN: Vreau să te-aud şi pe line vorbind o dată serios.
GOGU: Asta e, că vorbesc serios! Cine mă pricepe. Ştii cine o să îndrepte lucrurile?
ŞTEFAN: Tu.
GOGU: Maria, că-i femeie înţeleaptă... Şi n-are robinet la suflet. Tu m-ai dezamăgit.
ŞTEFAN: D-aia sufăr!
GOGU: Tu crezi că viaţa e o linie dreaptă, trasă cu creta pe asfalt.
ŞTEFAN: Aşa trebuie să fie.
GOGU: Lasă, mă, cum trebuie! Păi, nu e! Primul lucru care

ne-nvaţă mama e să nu minţim. Şi minţim toată viaţa!
ŞTEFAN: Eu nu mint!
GOGU: Tu ai vrea aşa: „Ştim ce e bine şi ce e rău? Aşa să fim!”
ŞTEFAN: Ar fi minunat.
GOGU: Ar fi, da’ nu e. Viaţa e întortocheată ca funia-n sac. Trebuie să ai înţelegere, răbdare.
ŞTEFAN: Răbdare şi înţelegere. Răbdare şi indulgentă. O să fim altfel, o să fim minunaţi! Deocamdată, să ne suportăm meschini, pentru că odată, cândva, o să fim aşa cum ne dorim. De ce nu acum? Ce ne lipseşte?
GOGU: Cred că e ceva în noi care nu s-a copt încă.
ŞTEFAN: Totul se explică. Nu mai suport explicaţii, toată viaţa am luptat cu atitudinea asta de indulgenţă.
GOGU: Ştii ceva, mă, Ştefane? Oamenii ca tine pot să facă mult bine şi mult rău. Cu cea mai bună intenţie.

(Pe balcon apare Stroe. Ezită, apoi intră, fără să dea bună ziua.)

GOGU: Intră, mă! Adu’ iar o bucurie!
STROE: El nu e ca tine. A înţeles ce i-am spus. Te felicit, Ştefane!
GOGU: Dacă-l feliciţi tu, nu miroase a bine. Ce-ai făcut, mă?
STROE: Nu s-a lăsat influenţat. N-a admis ca băiatul femeii să lucreze la noi.
GOGU: Cum, n-a admis?
STROE: E şeful strungăriei şi a refuzat angajarea.
GOGU *(lui Ştefan):* Ai făcut tu una ca asta? Să-ţi fie ruşine!
STROE: Ştii de unde vine!
GOGU: Păi, e o lege care ne obligă să avem grijă de el.
STROE: Să lucreze la lăcătuşerie. Acolo e singur. O să fie mai departe de ceilalţi. Până vedem ce-i cu el.
GOGU: Până-l vedem înrăit de situaţia lui de oaie râioasă.

ŞTEFAN: Nu l-am pus eu să spargă chioşcuri cu răcoritoare!
GOGU: Pe jumătate — o copilărie.
STROE: Azi un chioşc, mâine un magazin…
GOGU: Depinde de noi, dacă o să fie aşa. Fii mai indulgent, Ştefane!

ŞTEFAN *(izbucneşte):* L-a vârsta lui, lipeam afişe împotriva războiului, ameninţat să fiu împuşcat. Cine era indulgent cu ruine?
GOGU: Poate că băiatul a fost prea singur.
ŞTEFAN: Dar unde a trăit?
GOGU: Între oameni, dar poate că singur. Poţi să stai în mijlocul oamenilor şi să fii singur ca în mijlocul pădurii.
ŞTEFAN: De ce?
GOGU: Nu ştiu. Ceva n-a fost bine în viaţa lui. Poate că am greşit şi noi, de-au ajuns ei aşa.
STROE: Noi? Noi suntem de vină pentru fiecare puşlama?
GOGU: Şi noi! Nu ne interesam destul de soarta lor. O facem formal, să avem ce trece în scripte. Nu avem conştiinţa că fiecare cuvânt, fiecare gest rămân săpate în conştiinţa lor.
STROE: Adică, să ne ţinem după fiecare?
GOGU: Să-i învăţăm să fie oameni adevăraţi, responsabili. Şi n-o să mai spargă chioşcuri cu răcoritoare.

(Pe balcon apare Cristian. E îmbrăcat tot în salopetă, cu bascul pe cap. Gogu îl trage înăuntru.)

CRISTIAN: Bună ziua! Doina e aici?
GOGU: Ia vino, mă, încoace. Eşti utecist?
CRISTIAN: Întrebi şi dumneata…
GOGU: Eşti. Ce-ai făcut tu, mă, de când eşti utecist? Unde ai fost primit?
CRISTIAN: La liceul industrial. Ne-a chemat în recreaţia mare şi ne-a dat carnetele. Pe urmă a venit şi ne-a

spus pe cine să alegem secretar.
GOGU: De ce *v-a spus* şi nu l-aţi ales voi?
CRISTIAN: L-am ales.
GOGU: După ce vi l-a spus.
CRISTIAN: Păi, cum?
GOGU: Păi, cum? Vezi, mă?! A fost prima lui lecţie de democraţie!
STROE: Arunci vorbe mari!
GOGU: Mari, da' adevărate. Cine să-l educe? Cine să-i umple viaţa, ca să nu se gândească la cine ştie ce năzbâtii? Ce-ai mai făcut tu, mă, ca utecist?
CRISTIAN: Am strâns, o dată, borcane... Nişte hârtie... Am umblat şi după fier vechi. Nu înţeleg ce vrei, nea Gogule.
GOGU: Asta e, că nici nu înţelegi măcar. Spune-mi şi mie tot ce-ai făcut!
CRISTIAN: Am fost şi la munca voluntară. *(Râde.)* A fost o chestie! Venea cineva de la Judeţ. Plouase, şi la marginea oraşului se strânsese o baltă mare. Am fost mobilizaţi toţi elevii, tineretul... vreo trei mii...
GOGU: În sfârşit, aţi făcut ceva.
CRISTIAN *(râde)*: Aiurea! Nu aveau decât trei sute de cazmale şi lopeţi. Atunci, pe cei cu lopeţi i-a pus în faţă, şi pe noi, ceilalţi, înşiruiţi cât vezi cu ochii! Trei mii! Şi, noi făceam aşa... *(Imită un om care sapă şi aruncă pământul.)* Ne aplecam, ne ridicam, ca şi când săpam, da' n-aveam nimic în mâini! Era haios de tot!
COGU: Şi, tovarăşul de la Judeţ n-a văzut?
CRISTIAN: Era noroi! A rămas în capăt. I-a văzut pe cei cu lopeţi şi a fost mulţumit. Atâţia oamenii! A doua zi, a scris despre noi în ziarul judeţean. Venise şi un ziarist.
GOGU: Nici el n-a văzut şirul fără lopeţi?
CRISTIAN: A luat câţiva cu lopeţi şi i-a fotografiat de-aproape. Celorlalţi, ne-a arătat cum să imităm mai bine, ca să iasă şi fotografia de ansamblu. Atunci a păţit-o Mihai.

GOGU: Care Mihai?

CRISTIAN: Premiantul nostru. Cam tocilar. A venit, a văzut că nu are cazma, s-a certat cu organizatorii, că, dacă ştiau că n-au cazmale, trebuia să ne spună să aducem de-acasă, şi a plecat să-nveţe. A doua zi, aveam teză la fizică. Pe deasupra, a mai şi ţipat că e „mascaradă”.

GOGU: Şi?

CRISTIAN: A scăpat uşor. Doar cu vot de blam. Mai întâi îl băgase la agitaţie. Pe mine m-a pus să iau cuvântul şi să-l condamn că în timp ce apa ameninţa oraşul şi tineretul muncea să-l salveze, el a plecat acasă.

GOGU: Şi, tu ce-ai spus?

CRISTIAN: Am spus că a avut atitudine egoistă!

GOGU: Şi, a avut? Tu ce credeai?

CRISTIAN: Dacă asta mi-a zis să spun?

GOGU: Dar tu, ce credeai?

CRISTIAN *(supărat*): Ce ai cu mine, nea Gogule? Contează ce credeam eu? Trebuia să spun.

GOGU: De ce trebuia?

CRISTIAN: Ştiu eu? Tovarăşu’ era de la forul superior!

GOGU: Tu n-ai fi plecat să-nveţi?

CRISTIAN: Eu am fost disciplinat.

GOGU: Asta e disciplina? Să fii la cheremul unui netot care n-a fost în stare să organizeze o muncă voluntară?

CRISTIAN: U.T.C.-ul l-a chemat la muncă voluntară şi el a plecat.

GOGU: U.T.C.-ul l-a chemat la muncă voluntară şi el a venit. Un incapabil a vrut să-l ţină să-şi piardă timpul şi el a plecat să *muncească.* N-a vrut să stea pe vine şi să-l fotografieze ziaristul. Se gândise tovarăşul acela la ravagiile pe care le produce, într-o conştiinţă tânără, o zi de muncă voluntară ca asta? S-a gândit la lecţia de minciună pe care au primit-o atunci trei mii de tineri?

CRISTIAN: Păi, trebuia să ne scoată. Nu ţi-am spus că venea inspecţie?

GOGU: Şi, pentru asta trebuie să te-nveţe că se poate şi

aşa? Să te prefaci? Se poate şi să minţi? S-a gândit tovarăşul acela că reprezintă o organizaţie care are menirea să te înveţe să trăieşti frumos, drept, elegant?

CRISTIAN *(râde):* Elegant! Vrei să se ocupe U.T.C-ul de modă?

GOGU *(îi ia bascul din cap şi i-l aruncă peste balcon):* Da, să te-nveţe să trăieşti!

CRISTIAN: Am strâns borcane... am defilat la 23 August.

GOGU: E foarte bine că ai făcut asta. Dar mai trebuia să te-nveţe că la o fată nu se vine cu bascul cu care munceşti toată ziua. Să-ţi arate cum să dansezi şi să te piepteni, şi să stai la masă, şi să nu scuipi pe stradă, şi toate regulile de bună purtare, că nu se naşte nimeni cu ele învăţate.

STROE: Vrei să transformi U.T.C.-ul în şcoală de dans.

GOGU: În orice, dacă asta face dintr-un tânăr un cetăţean mai bun. De câte ori văd tineri trăgând fetele de mână pe stradă, mă gândesc că au fost sau sunt utecişti. Şcoala n-are timp, că trebuie să-i înveţe matematică şi fizică; în producţie are de îndeplinit norma, nu stă nimeni să-i dea lecţii de bună creştere. Vin de la ţară mii de copii şi încap pe mâna mahalalei! Poate că nici de băiatul Mariei nu s-a ocupat nimeni. L-au chemat şi pe el doar s-aducă borcane la şcoală. Şi au crezut că s-au achitat de sarcina de a forma un om nou!

STROE: E de vină U.T.C.-ul că ăla mare a fugit în străinătate?

GOGU: Ponte că are şi U.T.C.-ul partea lui de vină!

STROE *(strigă):* Eşti nebun? O organizaţie, vinovată?!

GOGU *(răstit):* Nu o organizaţie! Eu vorbesc despre un reprezentant al ei. A făcut parte dintr-o organizaţie de bază, condusă de cineva.

STROE: Acel cineva reprezintă organizaţia.

GOGU: O reprezintă, n-o înlocuieşte.

(Intră, speriată, bătrâna Suzana.)

SUZANA: Aţi înnebunit? Ce strigaţi aşa? Ce ai, Gogule? Ai mâncat mătrăgună?
STROE: Nu mai vorbeşte ca un muncitor!
SUZANA *(lui Ştefan):* Şi, tu, ce taci? Aştepţi să se ia de păr? Mai bine jucaţi table. *(Lui Gogu.)* Joacă table! La table îţi merge altfel gura!
STROE: S-a găsit el deştept! *(Lui Cristian.)* Hai, mă, să te-nveţe U.T.C.-ul să dansezi dansul ăla de se lovesc fund în fund.

(Pleacă împreună cu Cristian.)

GOGU *(strigă după ei):* Şi de-ăla, mă! Ce, clasa muncitoare n-are fund? Şi cum să meargă pe stradă.
SUZANA: Te dărâmă. Puţin le pasă că ai părul alb.
GOGU *(se repede la Suzana):* Atunci, de ce nu mă laşi să strig la el? *(Strigă spre Stroe.)* Să nu dărâme bătrânii, să nu se-aşeze înaintea lor la coadă şi să nu râdă ca prostul la teatru, comentând în gura mare ce vede pe scenă.

(Stroe apare în balcon.)

STROE: Asta-i educaţie comunistă?
GOGU: La vârsta lor, să ştie să mănânce cu furculiţa şi cuţitul este educaţie comunistă! Şi să dea bună ziua, şi să respecte un om bătrân, tot educaţie comunistă e.
STROE: Şi, munca? Dacă stă la dans, cine munceşte?
GOGU: Cine ştie să se spele pe dinţi, munceşte cu mai mult avânt decât un îngălat căruia îi este silă şi de el!
STROE: Ai vrea să-şi facă şi unghiile? Eşti un prost!
GOGU: Tu eşti un prost! De ce să nu-şi facă?
SUZANA: Bravo! Frumos vă şade! Oameni în toată firea! Proşti, amândoi! *(Strigă după Stroe.)* Vino la table!
STROE *(din afara scenei):* N-am nevoie!

GOGU *(dezlănţuit, strigă spre apartamentul lui Stroe):* Cristiane, să ştii de la mine! Dacă mai vii în salopetă pe-aici, pe la Doina, te dau afară!

(Apare Stroe, mai furios; Cristian, în spatele lui.)

STROE: Vine la fata mea!
GOGU: Jegos?
STHOE: Vine de la muncă.
GOGU: Eşti un prost!
STROE: Pe mine să nu mă faci prost!
GOGU: Oi fi deştept! *(Strigă.)* Doina! Doina! Cum vrei să vină ăsta îmbrăcat, la tine?
STROE: Nu-i acasă.
GOGU *(lui Cristian):* Întreab-o, mă! Întreab-o! Nu te lua după prostu' de taică-su, că vine altul mai filfizon şi ţi-o suflă, şi tu rămâi un ţăran cu buza umflată!
SUZANA: De la ce v-aţi luat?
STROE: De la o femeie, pe care încearcă Gogu să i-o bage pe gât lui Ştefan.
SUZANA: Ce fel de femeie?
ŞTEFAN *(înaintea lui Stroe):* Vezi-ţi tu de treabă!
STROE: O femeie care are un copil la şcoala de corecţie şi altul fugit în străinătate. Şi-o viaţă dubioasă!
SUZANA: Ce femeie, Ştefane?
STROE: Una care ştie să se bage pe sub pielea bărbatului!
ŞTEFAN: De ce dubioasă?
STROE: Păi, cum e viaţa unei femei care are copii din flori? Că amândoi sunt din flori.
ŞTEFAN *(răstit):* Plecaţi de-aici! Lăsaţi-mă-n pace! Vreau să rămân singur!
GOGU *(plecând):* Nu mai trec pe-aici, dacă vine şi prostu-ăsta!

(Ştefan se trânteşte în pat, cu mâinile sub cap, după cum îi este obiceiul. Gogu iese spre scara blocului, Stroe

şi Cristian, prin balcon, Suzana se retrage în bucătărie. Se aude soneria de la intrare. Ştefan nu se mişcă. Suzana trece din bucătărie şi se duce să deschidă. Se înapoiază cu Maria. Bănuind despre ce este vorba, bătrâna ne retrage în bucătărie, fără nici un cuvânt.)

MARIA: Eşti rău! *(Ştefan sare în picioare.)* Rău! Ai fost singur toata viaţa! N-ai tremurat de grija nimănui. Ţi s-a uscat sufletul când scoteai oamenii din casă! N-ai iubit pe nimeni! Eşti rece şi egoist. În stare să te răzbuni pe un copil, care a avut neşansa să între într-un anturaj rău. Crezi că, la şaisprezece ani, un copil e pierdut? De ce nu l-ai primit la tine? Ţi-a fost frică să nu te compromită? Să nu-ţi ştirbească faima de just şi incoruptibil? Ştiu că aşa eşti socotit! Uscat şi fără inimă.

ŞTEFAN *(uluit):* Maria!

MARIA: Să nu-mi pronunţi numele! O femeie suportă orice jignire, până când o loveşti în sufletul ei de mamă. Femeia rabdă, pentru mamă! Multe rabdă femeia, pentru mama din ea. Prea multe! Să nu te-atingi de copilul meu! *(Cruntă.)* Să nu te atingi! Tu nu ştii câte speranţe mi-am pus în el! Laşule! Laşule!

(Fuge, plângând, lăsându-l pe Ştefan incapabil să rostească un cuvânt. După un timp îndelungat de uluială, Ştefan începe, pur şi simplu, să urle. Cu capul plecat, cu palmele strânse între genunchi, urlă!

Suzana vine din bucătărie, Doina apare din balcon.)

SUZANA *(îngrozită de ţipătul lui prelungit):* Ştefane! Ştefane! Gogule! Gogule!

ŞTEFAN: O să termin odată cu toate astea! Nu mai ştiu cum e bine. Nu mai ştiu în cine să cred! Trăieşti ca în mijlocul unei jungle, în care n-ai decât să urli ca toţi ceilalţi! *(Continuă să urle.)*

SUZANA: Ştefane! Mamă! Băiatule! *(Aleargă la uşă.)*

Gogule! Gogule!

(Apare Gogu, îl vede pe Ştefan urând şi-l prinde de piept, zgâlţâindu-l. Reuşeşte să-l scoată din criză.)

GOGU: Ştefane! Ştefane! Eşti om în toată firea!

ŞTEFAN: Am avut o viaţă ca toţi ceilalţi. Ce-am făcut cu ea? Am luat oameni din casă şi i-am dus la maşină! Am întocmit dosare! Am trăit naţionalizarea! Am convins în fel şi chip oamenii să se colectivizeze! Am speriat recalcitranţii! Am crezut că cea mai mare calitate a unui membru de partid este tăcerea şi supunerea oarbă! Şi, când eram sigur că mi-am îndeplinit cinstit misiunea, am aflat că se putea, că era firesc, că trebuia altfel!

GOGU: Aşa a fost atunci! Au fost şi greşeli. Nu eşti numai tu vinovat de ele. Oricare puteam greşi.

ŞTEFAN: Pare uşor. Un om oarecare îşi face de cap, greşeşte, şi, când a pus totul la pământ, recunoaşte spăsit: „Am greşit! Trebuie s-o apucăm altfel!” Nu se gândeşte că greşeala lui mi-a ratat viata. Eu nu pot spune: am greşit, mă nasc a doua oară şi apuc pe drumul cel bun! Viaţa mea s-a terminat în greşeală. Nu-mi rămâne decât disperarea.

GOGU: Omul se schimbă!

ŞTEFAN: Asta-i nenorocirea mea. Îmi dau seama că nimic nu se mai poate schimba în mine. M-am întărit în formă greşită şi nu mai pot ieşi din ea. E ca şi când te priveşti într-o oglindă ondulată şi nu ai puterea s-o îndrepţi!

GOGU: Fiecare avem drumul nostru. Întâmplarea ne-mpinge pe el. Uneori, şi firea. Putea să mă cheme pe mine atunci — eram cam de aceeaşi vârstă — şi să-mi spună: „De mâine pleci din fabrică, lucrezi la Judeţeană”.

ŞTEFAN: Ai fi făcut ce-am făcut eu? Azi mi se dovedeşte că au fost un şir de greşeli!

GOGU: Pornirea ta era să fii util. Credeai că trebuie stricată o viată, ca să faci alta, mai frumoasă.
ŞTEFAN: M-am format aşa…
GOGU *(o dă pe gluma):* Eşti tu mai just şi-ai vrea să fim toţi ca tine. Îl ai pe Stroe. El, cred că îţi dă satisfacţie deplină. Când vorbeşti cu el, parcă citeşti un document de plenară. *(Strigă.)* Stroe! Stroe! *(Bate în perete.)* Vino, mă!

(Stroe apare în balcon, Doina se retrage. În apartamentul vecin se aude vioara. Un exerciţiu nou. Undeva, o gospodină a pus aspiratorul în priză.)

STROE: Ce vrei?
GOGU: Hai să jucăm o tablă! Mai eşti umflat pe mine?
STROE: Dacă vorbeşti prostii…
GOGU: Păi, dacă am fi toţi înţelepţi… Eu mai fac şi greşeli. Chiar politice. *(Evident, vrea să curme atmosfera încordată.)* Auzi, mă? Politice!
STROE *(cu dispreţ):* Greşeli!
GOGU: De exemplu, mă duc la măcelărie. Rafturile, pline cu ţigări „Mărăşeşti”. Zic, din uşă: „Bravo, mă, sunteţi patrioţi! La Mărăşeşti i-am bătut noi pe nemţi şi am făcut România mare! Ia serveşte-mă cu un pachet, că de antricoate mă feresc. Am auzit că fac colesterol!”
SUZANA *(râde):* Nebunule!
GOGU: Mai joci, mă, cu un reacţionar?
STROE: Dacă nu taci, plec!
GOGU: Păi, dacă oamenii ar fi socotiţi numai după cum vorbesc, nici n-ar trebui să joci table cu mine!
STROE: Gluma e glumă şi greşeala, greşeală!
GOGU: De ce să nu greşim şi noi un pic? Eu mai greşesc, mă! Dacă vrei să ştii… *(Fals confidenţial.)* Îţi foc o mărturisire cu care poţi să-mi iei carnetu’ de partid: m-am uitat în reviste cu femei goale!
STROE: Lasă fanteziile şi dă cu zarul!

GOGU: Zău, mă, vorba ateului! Adică, ce! Numai burghezu' să-şi scalde ochii?! Noi, comuniştii, n-am şti ce să facem cu ele? Oho! Burghezii au burtă mare, mai în câştig ar fi cu clasa muncitoare! Numai că ele nu ştiu asta! Gata, mi-ai luat carnetu'!

STROE: Vin ele convorbirile personale. Să fiu al dracului dacă nu te-ntreb de faţă cu tot biroul. Să te faci de râs, om bătrân!

GOGU: La Secu, mă! Toarnă-mă la Secu! Revistele alea sunt interzise!

STROE: Ai merita!

GOGU: Că pe-acolo or fi toţi oamenii încuiaţi ca tine. Ştii ce le-aş spune? Nu mai pierdeţi timpul, măi tovarăşi, cu de-alde mine. Costă bani banda, costă microfonul, costă timpul gradatului, şi pe degeaba. Eu sunt de-al nostru! Mai o vorbă, mai un oftat, mai o glumă, da' merg înainte!

STROE: Încalci legea!

GOGU: Asta-i farmecul cetăţeanului. Ca şoferul. Când e stăpân pe volan, calcă uşor legea, da' nu provoacă accident! Prostului de începător îi crapă capul de reguli de circulaţie şi dă buzna-n tine!

STROE: Iei totu-n uşor!

GOGIT: Cum să-ţi dai seama că eşti liber, dacă n-o mai iei puţin, aşa, pe mirişte?

STROE: Vorbeşti vreodată serios?

GOGU: Tu vrei ca omul să fie erou de când deschide ochii până când adoarme.

STROE: Dacă e un revoluţionar…

COGU: Tot timpul? Unii ar mai ciupi şi ei o femeie! *(Stroe sare de pe scaun, închide tablele, furios, îi prinde mâna lui Gogu, care ţipă, şi pleacă acasă prin balcon. Gogu, după el.)* Ce-ai sărit, mă, aşa? Parc-ai stat într-un ardei iute! Mi-ai strivit mâna! *(Râde.)* Ai julit o mână a clasei muncitoare!

(În balcon apar Cristian şi Doina. Cristian e în cămaşă albă, cravată, frumos pieptănat, poartă o pereche de blugi.)

CRISTIAN: Ce-i, nea Gogule?
DOINA: De ce fuge tata?
GOGU: Am comis o greşeală politică şi fuge de ea. *(Îl observă pe Cristian.)* Ia uite, mă! Aşa, da! Vezi, Doiniţo, ce frumos e? Eşti arătos, mă! Să-ţi dau cinşpe lei pe bascu' ăla?
CRISTIAN: Mi-am luat altul.
GOGU: Păcat, mă! Puţea aşa de frumos a benzină! Acum eşti obligat să foloseşti odicolon.
CRISTIAN *(râde):* Hai, nea Gogule!
GOGU *(lui Ştefan):* Vezi, mă? Dacă are cine să-i explice frumos, omu' înţelege. *(Lui Cristian.)* Ştii, mă, cum ţi-ar sta ţie bine? Cu barbă. *(Cei doi tineri se amuză.)* Ai semăna... Cu cine ai semăna? Cu Vlad Ţepeş. Când te-ar pupa Doina, ar avea senzaţia că pupă istoria patriei! De-asta-şi lasă unii barbă, să semene cu câte cineva. Unii cu Marx, alţii cu Isus Cristos. *(Tinerii râd.)* Hai, zi repede ce vrei, că n-avem timp!
CRISTIAN *(uşor încurcat):* Am venit să te văd.
GOGU: Aha! Adică, ai vrut să *te* văd. E pe bune! Duceţi-vă alături. Stroe a plecat?
DOINA: A plecat furios.
GOGU: Dacă a plecat, nu pierdeţi timpul. *(Lui Cristian.)* Cât ai stat de vorbă cu mine, ai pierdut trei pupături!
DOINA: Nea Gogule!
CRISTIAN: Noroc, nea Gogule! Noroc, nea Ştefane!
GOGU: Să ne vedem sănătoşi la toamnă!
DOINA *(sincer):* Ce-i la toamnă?
GOGU: Nuntă, botez, vedem noi! Să se facă tulburelu'! Mie să-mi trimiteţi la mititica. Îmi place costumu' vărgat.
DOINA: Ce vorbă-i asta?

GOGU: S-a dus taică-tu la Secu să mă toarne. L-am minţit, şi…

DOINA: Ce l-ai minţit?

GOGU: I-am spus că în rafturile măcelăriei erau ţigări „Mărăşeşti”. Aiurea! Erau „Carpaţi”! Da’ mi-a convenit mai bine la poantă să zic „Mărăşeşti”. Şi nici nu i-am felicitat pe măcelari. I-am căinat! „Vai de mama voastră, luna asta n-o să scoateţi nici douăzeci de mii de lei de căciulă”. Hai, plecaţi, că timpu’ trece!

(Cei doi tineri ies râzând. Gogu nu-şi găseşte un timp locul, nu ştie cum să înceapă conversaţia, Suzana apare din bucătărie.)

GOGU: A plecat încuiatul ăla de Stroe, şi n-am cu cine juca! Hai, vino tu!

ŞTEFAN: Şi eu sunt la fel ca el.

GOGU: Tot aşa încuiat?

ŞTEFAN: Pentru voi, suntem nefireşti. Nu mai putem altfel!

GOGU: Tu ai fost un activist care credea că misiunea lui cere abnegaţie şi sacrificiu. De aceea nu ierţi nimic.

ŞTEFAN: Dacă nu poţi fi aşa, e mai bine să-ţi cauţi altă profesie.

GOGU: Dar activistul este şi el un om cu nevastă, cu copii, cu unchi şi nepoţi. Uneori, mulţi nepoţi, care văd în el o posibilă trambulină.

ŞTEFAN: Asta n-am admis la unii dintre colegii mei! Am preferat să revin în uzină!

GOGU: Sunt destui, care să-l împingă la abuzuri, mai mici sau mai mari. Nepoţi, unchi…

ŞTEFAN: Nu poţi vorbi despre dăruire de sine şi să alergi disperat după apartamentul cel mai mare. Şi să stai toată ziua cu telefonul să-ntrebi ce-a mai adus din import la „Confecţia”. Şi să bagi spaima-n profesori să dea notă mare nu ştiu cărei odrasle. Asta nu-i activism.

GOGU: Nu ajung toţi activişti din chemare.
ŞTEFAN: Dacă i s-a dat atâta putere, alegerea lui trebuie să devină o preocupare fundamentală. Viaţa, starea de spirit a oamenilor depind de calităţile şi defectele activiştilor.
GOGU *(râde):* Nu ştii că trebuie să faci ce zice popa, nu ce face el?
ŞTEFAN: E o nenorocire ca oamenilor să li se pară firească neconcordanţa dintre vorbă şi faptă. Şi s-o accepte ca pe ceva normal!
GOGU: Ştii ce-i ciudat, mă, Ştefane? Oamenii ca tine, în loc să fie priviţi ca oameni ai viitorului, sunt compătimiţi, ca depăşiţi de timp.
SUZANA: Ia nu mai vorbiţi voi în bobote! Pe mine mă interesează femeia aia. Mie mi-a plăcut.
ŞTEFAN: Iar începi?
SUZANA: Femeie aşezată, care ţine la ţine.
ŞTEFAN: Când ai văzut toate astea? Ai schimbat măcar două vorbe cu ea?
SUZANA: N-am nevoie! Am ochi de văzut.
ŞTEFAN: Şi gură de vorbit.
GOGU: Are şi baba dreptatea ei. Şi eu am văzut, de la prima ochire, că e femeie cu cap.
ŞTEFAN *(izbucneşte):* Azi am vorbit cu ăla care-o cunoaşte!
GOGU: Cum ai ajuns la el?
ŞTEFAN: L-a adus Stroe.
GOGU: Trebuia să-mi închipui!
ŞTEFAN: Are doi copii şi n-a fost niciodată măritată. A lucrat ca laborantă la o „casă a pionierilor”! N-au mai ţinut-o, când a născut copilul.
GOGU: Ce dacă a avut copil?
ŞTEFAN: N-ai auzit că nu era măritată?
GOGU: Ei, şi? N-are voie femeia să aibă un copil?
ŞTEFAN: A venit şi-al doilea. E un palmares, nu?
GOGU: Eu atâta ştiu: cele mai frumoase lucruri, când intră

în gura lumii, devin odioase.

ŞTEFAN: Şi, ca să mă laşi în pace, află că a trăit şi cu directorul ei! S-a aflat şi a trebuit să plece. Aşa a ajuns la noi.

GOGU: O fi de-alea păguboase, care pun suflet şi le fac pe faţă. *(Se aud bătăi în tavan.)* Telefonu'. *(Ascultă ritmul bătăilor.)* Gata masa! Mai vorbim. Se răceşte mămăliga. Am poruncit să-mi facă mămăligă!

(Iese.)

SUZANA: Şi cu am fost mulţi ani singură. Eram tânără când l-am pierdut pe-al meu.

ŞTEFAN: Şi, ce-ai făcut?

SUZANA: Să ştii, Ştefane, că e grea viaţa unei femei singure. Şi să creşti doi copii, şi să te descurci singură, de la lemne la butelie, de la casă la o adeverinţă că eşti în câmpul muncii... E greu să-ţi capeţi drepturile, fără să se uite bărbaţii după picioarele tale. Că bărbaţii sunt porci! Am trecut şi eu prin multe...

ŞTEFAN: Ai făcut ce-a făcut ea?

SUZANA: Fiecare, cu viaţa lui! Cu firea lui! Cu greutăţile lui! Femeia singură pluteşte, fiecare crede că are dreptul să-ntindă mâna s-o tragă la el! Să ştii tu!

(Iese în bucătărie. Ştefan se trânteşte în pat, cu braţele sub cap.)

*** Planul amintirilor**

ŞTEFAN: Mă iubeşti?

MARIA: Da.

ŞTEFAN: Cât?

MARA *(râde):* Atâta!

ŞTEFAN: Mă aştepţi? Plec la ţară, pentru un timp.

MARIA: Te aştept.

ŞTEFAN: Nu te plimbi cu alt băiat?
MARIA: Prostule!
ŞTEFAN: Mă aştepţi oricât?
MARIA: Oricât.
ŞTEFAN: Te duci la cinema?
MARIA: Nu.
ŞTEFAN: La dans?
MARIA: Nu.
ŞTEFAN: O să te gândeşti la mine?
MARIA: Tot timpul.
ŞTEFAN *(pasionat):* Eu n-am să te uit niciodată. Dacă promit, mă ţin de cuvânt! Aşa sunt eu, mă ţin până la moarte de cuvânt! Tu poţi?
MARIA: Şi eu. N-am să te uit niciodată! Niciodată!

(În uşă apare Maria. Ştefan o vede, dar nu se mişcă din pat.)

MARIA: Am revenit! La vârsta mea, nu-ţi mai permiţi să ai orgoliu. E în joc soarta copilului meu! Am venit ca şi când nu ne-am fi cunoscut mai înainte.
ŞTEFAN: Ne-am cunoscut.
MARIA: De ce-l nedreptăţeşti? Pe mine mă urăşti. Bine! Dar ce-ai cu el? De ce-l urăşti şi pe el?
ŞTEFAN: Nu-l urăsc.
MARIA: M-am străduit să-l cresc cât mai bine. Să nu-i lipsească nimic. L-am adus la uzină, speram să vă spun: „Luaţi-l şi faceţi om din el! Eu atât am putut! Nu mai ştiu ce să fac”.
ŞTEFAN: De ce m-ai minţit? Puteai să vii de la început să-mi spui: „Ajută-mă, copilul meu e un derbedeu!”
MARIA *(ţipă la el):* Nu e derbedeu! Nu vorbi aşa în faţa mea!
ŞTEFAN *(se ridică de pe pat):* Dacă nu-i aşa, de ce mi-ai ascuns?
MARIA *(calm):* Am... am vrut să nu tulbur cea mai

frumoasă noapte din viaţa mea!
ŞTEFAN: De câte ori ai mai spus asta?

(Spontan, Maria îi dă o palmă. Rămâne uluită de gestul ei, apoi se aşază la masă şi plânge.)

MARIA *(plângând):* Ştiam că o să afli. N-am putut să-ţi spun eu... atunci... În seara aia... Mi-a fost ruşine.
ŞTEFAN: Acum, nu ţi-e ruşine?
MAMA: Ba da. Mi-e ruşine. Sunt mama lui şi eu nu mai contez. Pot să roşesc, dar trebuie să mă zbat. Poţi să mă jigneşti, dacă vrei! Insultă-mă, dacă tu crezi că merit să fiu insultată! Dar nu te purta rău cu el. Vreau să lucreze în uzină.

(Din bucătărie apare Suzana, cu un pahar cu apă. Îl pune lângă Maria, care îi mulţumeşte.)

SUZANA: Ştefane, tu să nu arunci vorbe grele, că te-aude Dumnezeu!
MARIA (*bea apă):* Mulţumesc!
SUZANA: Şi eu sunt de mult văduvă.
ŞTEFAN: Ea nu e.
MARIA: Eu n-am fost măritată.
ŞTEFAN: Are copii...
MARIA: Am iubit un bărbat şi am vrut să-mi leg viaţa de el!
ŞTEFAN: Fără voia lui?
MARIA: Cu voia lui. Îl iubeam! Când am simţit că voi avea un copil de la el, am crezut că mi se-mplineşte viaţa.
ŞTEFAN *(se aşază pe pat, cu spatele la ea):* Nu mai povesti!
MARIA *(schimbă tonul, înţelege că Ştefan suferă):* Te-am aşteptat, Ştefane!
ŞTEFAN *(ironic):* O viaţă!
MARIA: Când eşti tânăr şi îndrăgostit, ţi se pare simplu să

promiţi că aştepţi o viaţă. Şi, poate, aş fi aşteptat şi atât, pentru că te iubeam, dar n-am mai primit nici o veste. Parcă trecuse pământul peste tine.

ŞTEFAN: Ştiai că n-am murit.

MARIA: Erai ca şi mort. Când a apărut Mihai în viaţa mea, tu erai ca şi mort. Trecuse un an fără să primesc o veste.

ŞTEFAN: Alergam de dimineaţă până noaptea. Umblam din casă-n casă, rugam, ameninţam, hăituiam şi eram hăituiţi. Trebuia să terminăm colectivizarea până la o anumită dată. Oamenii erau legaţi de pământ. Îi declaram chiaburi, ca să-i putem lua din sat. Mulţi, gospodari, cu copii! Ştii ce-nseamnă să scoţi din casă un om şi să-l duci? Ai asistat vreodată? Te-ai uitat vreodată în ochii unui om căruia îi spui: „Hai!” Noaptea, în capul meu plângeau toţi cei de peste zi. Nu reuşeam să-ţi scriu. Am încercat de câteva ori. Nu puteam să mai scriu vorbe frumoase, de dragoste. Alte cuvinte erau în sufletul meu!

MARIA: Aşa a fost viaţa noastră! Să rămânem amândoi singuri. Mihai a dispărut într-o clipă, încercând să-şi salveze prietenul. Au ars împreună, într-un cazan... Am primit sfaturi să nu păstrez copilul, că o să fie greu... Şi a fost foarte greu. Oamenii aruncă uşor vorba. „Aia! O femeia cu copil din flori!” Dar nu regret. George îi seamănă. E blând şi sentimental... Sunt cea mai mândră mamă! Şi mă iubeşte.

ŞTEFAN *(aspru):* De-asta a făcut ce-a făcut? Te credeam, dacă ar fi fost aici, lângă tine! Bate drumurile Europei!

MARIA: Mă iubeşte. Îi este şi lui dor! Câteodată, îmi sfârâie inima când mă gândesc la el!

ŞTEFAN: Ţara a investit în el speranţe şi el umblă cu puşlamalele, în lor să stea lângă tine!

MARIA *(strigă):* Ştefane! E copilul meu! Mi-ai jignit copiii!

ŞTEFAN: Ei te-au jignit, prin purtarea lor!

MARIA *(calm, explicativ)*: Într-o zi, George m-a luat de

mână — îi plăcea să se plimbe cu mine de mână — şi m-a dus la facultate. Profesorul lui... un profesor celebru, a vrut să mă cunoască. Mi-a sărutat mâna şi mi-a spus: „Sunt în pragul pensionării. N-am avut niciodată un student atât de talentat. Ştiu că l-aţi crescut singură. Am ţinut să vă cunosc şi să vă felicit. Datorită dumneavoastră, voi avea un urmaş ilustru la catedră". Vorbele lui mi-au şters din suflet toate necazurile şi umilinţele... George zâmbea, mă privea cum numai el m-a privit vreodată în viaţa mea... Şi m-a dus în colţ, la cofetărie, şi mi-a cumpărat o prăjitură cu frişcă, din bursa lui. Avea bursă republicană...

(Suzana îi mai aduce un pahar cu apa, îi mângâie părul. Gogu a apărut în uşă. Ştefan îl vede. Maria, nu.)

SUZANA: Mamă fericită!

MARIA: La repartizare, profesorul ţinea neapărat să rămână la catedră. S-a dus la minister, a explicat că are un element excepţional, că nu concepe să nu-l aibă lângă el, să-l formeze. Pe urmă, George a plecat la armată. Când a revenit, profesorul n-a reuşit să-l păstreze la catedră. Locul fusese ocupat de un alt coleg, cu relaţii. Pentru el n-avea cine să umble. Cine se uita la mine? O biată laborantă! Locurile celelalte erau ocupate acum. I s-a oferit un post de profesor de fizică, într-un sat, la vreo treizeci de kilometri de Constanţa. Pentru că nu avea catedră completă, i s-au dat şi ore de gimnastică... Nu puteam trăi toţi trei numai din leafa mea şi s-a dus. În vacanţă, mi-a plâns în braţe: „Mamă, simt că pot să fac lucruri deosebite!" Profesorul s-a pensionat... alt loc nu a găsit. Nu ştiu cum a ajuns în port şi...

ŞTEFAN *(normal):* Acum e mai fericit? Face ce vrea?

MARIA: Mi-a scris că a citit la mica publicitate de-acolo că o uzină scoate la concurs un post de inginer. S-a

prezentat şi el. S-a speriat. În sală erau peste trei sute de candidaţi. Apăreau întrebările pe perete, trebuia să răspundă imediat. Zeci de întrebări... Au dat foile... Au aşteptat. *(Triumfătoare.)* Şi, pe perete a apărut numele lui George! Era cel mai bun dintre toţi! Îmi vine câteodată să mă duc pe jos, să-l văd, să-l iau de mână şi să-i spun: „Hai, mamă, acasă! Ce faci tu printre străini? La noi nu poţi să construieşti aparate de-astea?”

GOGU: Băiatul tău a greşit, Maria. S-a lovit de prostia şi de indiferenţa unora şi s-a supărat pe ţară. Mulţi fac greşeala asta. Pe ţară să nu te superi niciodată.

MARIA: Îi era ruşine să iasă cu copiii la gimnastică.

GOGU: Trebuie să ai tăria să lupţi. Să te zbaţi. Să ţipi, dacă e nevoie! Până la urmă, dreptatea vine de partea ta.

MARIA: N-a făcut niciodată sport. Toată ziua era în bibliotecă.

GOGU: Mulţi ar trebui să roşească, dacă băiatul tău e astăzi acolo. Din păcate, valorile, cei care cred în ei înşişi şi vor să facă într-adevăr ceva. Suportă mai greu bicisnicia şi indiferenţa. Se simt singuri şi părăsiţi.

ŞTEFAN: Şi eu am înfruntat de multe ori nepăsarea multora. Şi nu m-am gândit să plec.

GOGU: Nu pot fi toţi aşa. Uneori, şi noi simplificam. A plecat? Un derbedeu! Dacă ar pleca numai derbedeii, ce serviciu ne-ar face! Când pierdem o valoare, cred că ar trebui să ne fie şi puţină ruşine. N-am ştiut să ne gospodărim valorile, cum ne îndeamnă partidul.

MARIA: Nimeni nu s-a-ngrijit de el!

GOGU: Avem multe comisii. Să mai facem încă una. Câţiva oameni inimoşi, într-un birou, care să urmărească destinul valorilor. Aş lua listele cu primii zece studenţi ai tuturor facultăţilor şi aş umbla pe urmele lor. Mai lucrează în specialitate? Li se folosesc pe deplin capacităţile? Au fost cumva daţi la fund, de

prostie şi de mediocritate? Valoarea să ştie şi să simtă că e o grijă pentru noi, toţi ceilalţi, pe care natura nu ne-a înzestrat atât de darnic nici cu minte, nici cu voinţa de a ne înţepeni douăzeci de ore pe zi în scaunul bibliotecii. E o mare tristeţe, Maria, în destinul copilului tău!

MARIA: Pe cel mic, aproape că nu l-am crescut eu. Când ajungeam acasă, mai era treaz două-trei ore şi se culca. A fost pionier, a fost utecist. A fost în mâna şcolii mai mult decât într-a mea. Ce-au făcut din el?

GOGU: O fi trăit şi el într-o şcoală în care secretarul U.T.C. credea că problema educaţiei unui om se reduce la strâns borcane şi fier vechi.

ŞTEFAN: Nu e nimic rău să strângă fier vechi.

GOGU: Şi eu zic la fel. Numai că educaţia comunistă începe cu unghiile tăiate şi cu spălatul pe dinţi. Astea nu pot fi înlocuite. Arta de a construi oameni e mai grea şi mai importantă decât de a construi maşini. Maşinile — mai cumperi patente, mai copiezi. Tipare de oameni nu găseşti. Cu ei trebuie răbdare şi multă muncă.

(Maria este acum în picioare).

ŞTEFAN: Ia loc, Maria!

MARIA: Nu, Ştefane! Am venit cu dorinţa de a rămâne. Dar nu mai vreau.

ŞTEFAN *(nu ştie ce să spună, cu Gogu în faţă):* Ia loc!

MARIA: Era să-mi refac de câteva ori viaţa. Să nu mai fiu singură. Mi-era greu... Nu mi-au înţeles copiii! Nici tu.

ŞTEFAN: Nu ne-am văzut atâţia ani. O să-l cunosc.

MARIA: A aflat că nu vrei să-l primeşti la tine! Copiii, când sunt jigniţi, nu ştiu să rabde. Şi nici eu. Tatăl lui Dinu a crezut că mă poate jigni. Eram gravidă cu al doilea copil, credea că depind de el. Nu era uşor să naşti a doua oară, fără să fii măritată. Mă jignea. Am avut tăria şi bucuria de a-l da afară din casa mea. Femeile rabdă

multe ca să nu spună lumea că sunt singure, că au copii, de teamă că n-au cu ce-i creşte.

ŞTEFAN: Legea protejează femeia şi copiii.

MARIA: Ştiu ce face legea. Ştiu cum se poartă şi bărbaţii. Fostul meu director era o brută. M-am dus la el să-mi aprobe cămin pentru copil. Era într-o după-amiază. Am crezut că e mai liber şi pot să-i explic. Mă ştia singură. Ce moralitate poate să aibă o femeie singură, cu doi copii? M-a înghesuit pe canapeaua din biroul lui. Mirosea a tutun şi a transpiraţie, şi-mi venea să vărs, dar trebuia să-mi înscriu copilul la cămin. Cu cine să-l las acasă?

ŞTEFAN *(gelos, indignat):* Bestia!

MARIA: Sunt legi frumoase! Tu nu ştii, Ştefane, decât legile! Eu ştiu viaţa. Şi tot n-am vrut să mă las învinsă… Ca să mă jigneşti tu…

ŞTEFAN: Iartă-mă!

MARIA: Suflului tău e încă pe timpul colectivizării, Ştefane. Niciun pic de sevă nu mai urcă în el. A murit copleşit de prejudecăţi bine intenţionate. Frumoase! Nobile!

ŞTEFAN: Eşti rea cu mine.

MARIA: Tu n-ai fost? Te-am căutat, plină de dragoste. Ţi-am spus că te iubesc. Nu te minţeam. L-am iubit şi pe tatăl lui George. Şi pe tatăl lui Dinu. Ultimul bărbat din viaţa ta e cel mai iubit. Dragostea pentru el e proaspătă, celelalte rămân amintiri.

ŞTEFAN: Şi eu sunt o amintire!

MARIA: Mi-ai dăruit cea mai frumoasă seară din viaţa mea! Mi-am deschis sufletul, şi tu, în loc să mă-ntâmpini, m-ai judecat rece şi indiferent. Unul ca tine m-a dat afară din laboratorul „Casei pionierilor”. Urma să am copilul. Nu eram un exemplu moral pentru tinerele fete. De ce? Pentru că voiam să păstrez copilul unui hârbul pe care l-am iubit? Mă pisa mereu, curios: „Cine e tatăl? Cine e tatăl?” Îl interesa cancanul. Legea

frumoasă era una, imbecilitatea lui era alta. M-a dat afară... O să plec şi de-aici. De mâine, nu mai vin la uzină. Mă transfer!

ŞTEFAN: Îl primesc la mine.

MARIA: Acum, nu! Mă interesează în ce atmosferă o să trăiască băiatul meu! O să se simtă umilit. Trebuie să existe un loc şi pentru noi...

(Îi întoarce spatele şi iese. Gogu şi Ştefan tac mult, foarte mult timp.)

ŞTEFAN: Ştii ce cred, Gogule? Cred că am iubit-o toată viaţa pe femeia asta! De-aia nu m-am lipit de nicio alta. Asta-i firea mea! Tot ce fac, fac din tot sufletul! Şi pentru totdeauna.

GOGU: Nu e de mirare că ai iubit-o! E de mirare că ai fost atât de prost ca s-o pierzi... A mai aranjat Stroe fericirea unui om! Cei ca el ştiu întotdeauna ce ne trebuie, când ne trebuie, cum ne trebuie, ce să ne placă, ce să nu ne placă... ce filme să vedem, ce femei să iubim, ce gânduri să avem, ca să fim fericiţi! Se bagă în sufletul nostru, în casa noastră, în patul nostru, şi ne explică în ce fel trebuie să fim fericiţi. Proştii ca tine ascultă...

ŞTEFAN: Crezi că se răzgândeşte?

GOGU: Nu. Acum, după ce o cunosc, sunt sigur că nu! O femeie care s-a luptat cu toată prostia lumii, ca să fie ea însăşi şi să-şi crească doi copii, nu te poate ierta tocmai pe tine. E o femeie care crede în dreptul ei la demnitate.

ŞTEFAN: Întotdeauna a fost aşa... dintr-o bucată, cum se spune. Repezea pe oricine. Bătăioasă! Băieţoasă, deşi, vezi, e subţirică s-o sufli. *(Zâmbind amar.)* Când o supăram, îmi arăta pumnul şi-mi zicea: „Îţi dau la ochi!” Era foarte tânără! Avea un farmec al ei, când se-ncrunta şi ameninţa cu pumnul ei cât un ou de găină:

„Îţi dau la ochi, dacă nu vorbeşti frumos!”

GOGU: Astea sunt cele mai periculoase femei! Nu le putem păstra oricum. Cred în dreptul lor de a-şi alege bărbatul pe care să-l iubească. Nouă ne plac femeile care se lasă alese şi sunt fericite aşa.

ŞTEFAN *(pe gânduri, cu sentimentul că a primit lovitura):* „Acum îţi dau la ochi, dacă nu vorbeşti frumos!”…

GOGU: Ştii ce-ai de făcut acum? O treabă nu tocmai partinici: să te-mbeţi cui! Şi, pentru că totdeauna acolo unde se petrece ceva rău sunt şi eu, o să mă-mbăt cu tine. O să se spetească Florica, până m-o urca sus, la mine! Mă duc să fac rost de nişte trotil.

ŞTEFAN: Mai mare nevoie aş avea de un om curajos. Să apară şi, la insistentele mele, la rugăminţile mele bărbăteşti, sobre, fără nicio urmă de miorlăială muierească, să accepte să-mi ia zilele.

GOGU: Prostii! Rezolvam cu trotilul! Am luat şi avansul, îl facem praf!

ŞTEFAN: Dacă n-o să aibă cu ce, e bun şi-un ciomag. Eu am omorât odată un câine turbat, lovindu-l în moalele capului c-un ciomag.

GOGU: Bem bine şi, dacă mă rogi, îţi fac eu serviciul ăsta. Suntem vechi prieteni.

ŞTEFAN: Avem nevoie de speranţă, Gogule. Când speranţa s-a risipit, nimic nu mai are nici o importanţă. Eu am sperat tot timpul că femeia asta o să apară în viaţa mea! Speranţa asta m-a ajutat să trec peste multe momente grele.

GOGU: Am plecat după trotil. Suzana! Du-te la Florica şi cere-i o bucată de slăninuţă d-aia cu boia. Să facem un pat de ceva gras, ca să meargă băutură mai multă. Dacă mai are ceva pe-acolo, prin frigider, adu încoace. Mă duc la Alimentara!

(Suzana iese.)

ŞTEFAN: Dacă m-ar întreba cineva: „Ce ai greşit, Ştefane, în viata ta? Unde ai greşit? Cel puţin ştii unde ai greşit?”

GOGU: Mereu avem impresia că ştim, şi greşim iar…

ŞTEFAN: Eu ştiu sigur! *Acum,* ştiu sigur. N-am stat cu faţa la oameni! *Întotdeauna* trebuie să stai cu faţa la oameni şi să priveşti în ochii lor! Legile vin şi trec, şefii vin şi trec. Dispoziţiile vin şi trec… Se constată că unde legi au fost greşite, că unii oameni n-au fost buni, că au dat dispoziţii greşite… Ca să nu greşeşti niciodată, trebuie să stai cu faţa la oameni!… Maria… Maria nu s-a sfiit să-i privească în faţă, convinsă de dreptatea ei…

GOGU: Unii descoperă târziu asta! Neşansa lor! Nu ne naştem toţi la aceeaşi virată. Mă duc după trotil!

ŞTEFAN: Nu! *Te rog,* lasă-mă singur.

GOGU: Bine, de data asta fac cum vrei tu. Ne vedem mâine. Noapte bună!

ŞTEFAN: Noapte bună!

(Gogu iese. Se aude uşa închizându-se. Ştefan se lungeşte în pat, cu braţele sub cap, după obicei. În dreapta se aude, mai tare, exerciţiul de vioară. Cineva trage apa la baie.. Un copil plânge. La Gogu, deasupra, e hărmălaie.)

**** Planul amintirilor***

MARIA: Nu ştiu cum poate să uite o femeie un bărbat care i-a dăruit o clipă de fericire. Eu n-aş putea. I-aş spune: omoară-mă, tot n-am să te urăsc!… Femeia e slabă, poate să fie umilită, mama, niciodată. Mama nu te iartă niciodată… niciodată…

---- CORTINA ----